

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL
OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ:
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ İLE HASAN KALYONCU
ÜNİVERSİTESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMRE BOZKURT

Tez Danışmanı: Doç.Dr.Erkan ALSU

GAZİANTEP
KASIM 2022

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK
DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ İLE HASAN
KALYONCU ÜNİVERSİTESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Adı ve Soyadı: EMRE BOZKURT
Tez Savunma Tarihi: 09/11/2022.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

(Doç.Dr.Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI)
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

(Prof.Dr.İbrahim Halil EKŞİ)
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

(Doç.Dr.Erkan ALSU)
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans/Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzası

Doç.Dr.Erkan ALSU

Prof.Dr.Sadettin PAKSOY

Doç.Dr.Hüseyin KOÇARSLAN

Prof.Dr.Mehmet ŞENTÜRK

Doç.Dr.Ömer Faruk RENÇBER

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Emre Bozkurt

Öğrenci Numarası:180506111027

Tezin Savunma Tarihi:09.11.2022

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ: GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ İLE HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

BOZKURT, Emre
Yüksek Lisans Tezi
İşletme Anabilim Dalı
İşletme Yüksek Lisans Program
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erkan ALSU
Kasım, 2022, 77 sayfa

Günümüz dünyası teknoloji ile birlikte sürekli değişmekte ve gelişmektedir. Bu gelişme finansal türev ve çeşitliliklerinde olanak sağlarken bir taraftan da daha da karmaşık bir piyasa ortaya çıkarmakla birlikte kişileri olumsuz yönde etkilemektedir. Günümüzde kişiler bu karmaşıklıkla karşı karşıya gelmekte ve almış oldukları finansal kararların maliyetleri ile yüzleşmektedir. Bu sebeptir ki finansal okuryazarlık seviyelerinin artması ile genç kişilerin finansal tutum ve davranışları ile refah seviyesini olumlu yönde etki edecektir.

Bu bağlamda yapılan tez çalışmasında Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçümü için SPSS analizi ile toplam da 392 üniversite öğrencisine anket formu uygulanmıştır. Bu sorulara bağlı olarak genel ve özel hipotezlere yer verilmiştir. Verilen ölçek ortalamaları ile finansal okuryazarlık düzeylerin karşılaştırılması yapılmıştır. Yapılan çalışmada Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçümü yapılmış öğrencilerin de çoğunluğu göz önüne alınarak Gaziantep Üniversitesi öğrencilerin okuryazarlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Tutum, Gaziantep Üniversitesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi,

ABSTRACT

MEASURING THE FINANCIAL LITERACY LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS: A RESEARCH ON GAZIANTEP UNIVERSITY AND HASAN KALYONCU UNIVERSITY

Emre BOZKURT

Master Thesis

Department of Bussiness Administration

Bussiness Master's Program Thesis Advisor: Assoc. Erkan ALSU

November, 2022, 77 pages

The world develop and change constantly with technology. This development provides oppotunities in financial derivates and diversification whereas it aslo creates an even complex market and affects negatively affects people. Nowadays, people face the the complexity and the costs of their financial decisions. For this reason, the increase in finacial literacy levels will poisitively affect the financial attitudes and behaviors of young people and their welfare level.

In this context, questionnaire form was applied to 392 university students in total with SPSS analysis to measure the financial literacy levels of Gaziantep University and Hasan Kalyoncu University students. Depending on these questions, general and specific hypotheses are included. Comparison of financial leves was made with given scale averages. In the study, the financial literacy evels of Gaziantep University and Hasan Kalyoncu university students were measured, and as a result, the literacy levels of Gaziantep University students were higher considering the majority of the students.

Key words: Financial Literacy, Financial Attitude, Gaziantep University, Hasan Kalyoncu University.

ÖNSÖZ

Bu çalışmamın gerçekleştirilmesinde deneyim ve bilgisi ile bana yol gösteren, sabırla bana yardımcı olan, sürekli sorgulamamı öğütleyen, danışmanım, değerli hocam Doç. Dr. Erkan Alsu'ya, çalışmam ile ilgili görüş ve önerilerini benimle paylaşan sayın savunma jüri üyelerine, anket çalışmasına katılan üniversite öğrencilerine,

Tez çalışmasına başladığım günden tezi tamamladığım güne kadar her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen Anneme, Babama ve Kardeşlerime sonsuz teşekkür ediyorum.

Kasım 2022

Emre Bozkurt

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
EKLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi	1
B. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
C. Araştırmanın Yöntemi	3
D. Hipotezler	4
E. Sınırlılıklar	5
F. Tanımlar	5
G. Konu İle İlgili Ulusal ve Uluslararası Çalışmalar	6

I.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Finansal Okuryazarlık ve İlgili Kavramlar	12
1.1.1. Para ve Para İdaresi Kavramı	13
1.1.2. Tasarruf Kavramı	14
1.1.3. Harcama ve Borçlanma Kavramı	15
1.2. Finansal Okuryazarlığı Etkileyen Faktörler	15
1.2.1. Yatırım Davranışı	16
1.2.2. Aile Geçmişi	16
1.2.3. Gelir Düzeyi	17
1.2.4. Eğitim Düzeyi	17
1.2.5. Zenginlik ve Servet Düzeyi	18
1.3. Finansal Okuryazarlığın Bileşenleri	18
1.3.1. Finansal Bilgi	18
1.3.2. Finansal Tutum	19
1.3.3. Finansal Davranış	20
1.4. Finansal Okuryazarlığın Önemi	21
1.5. Finansal Okuryazarlığın Özellikleri	22
1.6. Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi	23

II. BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

2.1.Araştırmanın Evreni	25
2.2.Araştırmanın Örneklemi	26
2.3.Araştırmada Veri Toplama Yöntemi	26
2.4.Bulgular	27
2.4.1.Hasan Kalyoncu Üniversitesine Ait Bulguların İncelenmesi.....	27
2.4.2.Gaziantep Üniversitesine Ait Bulguların İncelenmesi.....	33
2.4.3.Üniversiteler Arasındaki Ölçek Puanlarının Ölçülmesi ve Genel Hipotezler.	38
2.4.4.Üniversitelerin Demografik Verilerle Ölçek Puanlarının Ölçülmesi ve Özel Hipotezler.....	54
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	62
KAYNAKLAR.....	65
EKLER.....	74

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ölçek güvenirlik katsayısı.....	4
Tablo 2. Finansal okuryazarlığın üç unsuru.....	20
Tablo 3 Hasan kalyoncu üniversitesinde öğrencilerin demografik bulgularının incelenmesi.....	28
Tablo 4. Hasan kalyoncu üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık yanıtlarının incelenmesi.....	31
Tablo 5. Diğer sorularına ilişkin verilen yanıtların incelenmesi.....	32
Tablo 6. Gaziantep üniversitesindeki çalışmaya katılan öğrencilerin demografik bulgularının incelenmesi.....	33
Tablo 7. Gaziantep üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık sorularına verdikleri yanıtların incelenmesi.....	36
Tablo 8. Diğer sorulara ilişkin verilen yanıtların incelenmesi.....	38
Tablo 9. Çalışmada kullanılan ölçek puanlarına ait dağılımların incelenmesi.....	38
Tablo 10. Temel düzeyde ekonomi ve finans ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları.....	39
Tablo 11. Bireysel bankacılık ortalaması öğrenciler bakımından farklılıkları.....	39
Tablo 12. Emeklilik ve sigortacılık ortalaması öğrenciler bakımından farklılıkları.....	39
Tablo 13. Yatırım ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları.....	40
Tablo 14. Vergi ve mevzuat ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları.....	40
Tablo 15. Toplam ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları.....	41
Tablo 16. Finansal kavram sorularına verilen yanıtların üniversiteler arasındaki farklılıkların incelenmesi.....	51
Tablo 17. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	54
Tablo 18. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin okudukları bölüm değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	55
Tablo 19. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf düzeyi değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	56
Tablo 20. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin öğrenim türü değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	56
Tablo 21. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanımı değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	57
Tablo 22. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin emeklilik sistemi değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi.....	58
Tablo 23. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin internet bankacılığı	

değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi 59

Tablo 24. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni

değişkeni arasındaki farklılıklarının incelenmesi 59

Tablo 25. Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin finansal kavramlar

arasındaki ilişkinin incelenmesi.....59



ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1. Örneklem grubunun hesaplanması....	26
ŞEKİL 2. Tuna bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira,350 TL ulaşım gideri,500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir....	41
ŞEKİL 3. Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır....	42
ŞEKİL 4. Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın.1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz ...	43
ŞEKİL 5. Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı%6 ise,1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır....	43
ŞEKİL 6. Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor.50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır....	44
ŞEKİL 7. Harçlığınızı ne sıklıkla kullanıyorsunuz?....	45
ŞEKİL 8. Harçlığınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz?....	46
ŞEKİL 9. Bir sonraki harçlığınızı almadan önce arda kalan paranız varsa ne yaparsınız	46
ŞEKİL 10. Yeni harçlığınızı almadan önce elinizdeki parayı ne kadar sıklıkla tüketir....	47
ŞEKİL 11. Bir sonraki harçlığınızı almadan paranız tükenirse genellikle ne yaparsınız? ...	48
ŞEKİL 12. Para iadesi ile ilgili davranışınız hangisidir.....	48
ŞEKİL 13. Günlük, aylık ya da yıllık harcamalarınızı takip eder misiniz.....	49
ŞEKİL 14. Herhangi bir ürünü alırken nelere dikkat edersiniz....	50
ŞEKİL 15. Bir markette fiyatlarına bakarak herhangi bir markada veya ambalaj büyüklüğünde fiyat karşılaştırmasını kolaylıkla yapabilir misiniz....	50
ŞEKİL 16. Alışveriş yaptıktan sonra ödediğiniz tutarı gösteren fiş veya faturayı saklıyor musunuz.....	51

EKLER LİSTESİ

EK 1: Anket Formu.....	74
-------------------------------	----



KISALTMALAR

OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

İİBF: İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

ANOVA: Analysis Of Variance

UTİL: Uluslararası Ticaret Ve Lojistik

IBAN: Uluslararası Banka Hesap Numarası

EFT: Elektronik Fon Transfer

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

KDV: Katma Değer Vergisi

ÖTV: Özel Tüketim Vergisi

TUFE: Tüketici Fiyat Endeksi

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Değişim ve gelişimin yaşandığı günümüz dünyasında bireyler açısından parayı yönetebilme yeteneği en çok istenen yeteneklerden biridir. Modern toplumda bireyler finansal ürünleri karmaşıklığı ve çeşitliliği ile baş edebilmesi için finansal okuryazarlığa ihtiyaç duymaktadır ki bu yüzden finansal okuryazarlığın geliştirilmesi gereken bir konulardan biridir. Bireylerin karmaşık olarak artan finansal sistem içinde ve var olan ürünler arasında seçimlerini yapmak için finansal bilgiye ihtiyaçları duymaktadır.. Emeklilik, eğitim iş yaşamına katılmak, ev almak gibi konularda finansal kararlar verirken doğru şekilde finansal kararlar verenler bu finansal bilgiye sahip olmayanlara göre daha iyi finansal davranış sergilemektedirler. Hane halkı açısından finansal okuryazarlığın gelişimi ve artırımı konusunun anlaşılması önemlidir. Finansal okuryazarlığa sahip olmayan hane halkı sadece kendisini değil ailesi ile toplumu da etkilemektedir. Bu nedenle bu problemin toplum açısından önemli konulardan biri olması gerekmektedir.

Öte yandan bir diğer problem ise finansal okuryazarlığının net bir tanımının bulunmamasıdır. Finansal okuryazarlığı ölçmeden önce tam bir tanımının varlığının olması gerekmektedir. Okuryazarlığın tanımı için birçok çalışmada tanımlamalar yapılmaktadır. Tanımlama konusundaki eksiklik var olan ve önceki yapılan çalışmaların karşılaştırılmasını zora sokmaktadır. Yukarıda da bahsedilen problemler ışığında finansal okuryazarlık alanında çalışmaların daha da artması gerekmektedir.

Araştırma konusunu oluşturmada Gaziantep ilinde bulunan Gaziantep üniversitesi ve Hasan Kalyoncu üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmektir. Kişilerin bireysel refahları gelişimi açısından finansal

bilgilerinin varlığı önemlidir. Ayrıca finansal bilgi açısından bilgi düzeyleri yüksek olan kişilerin finansal düşünce yapısının sağlıklı kararlar almasında etkindir. Bireylerin finansal durumlarını yönetme konusunda beklentileri artmakta ve endişeler ile kendini göstermektedir. Bu nedenle ki geleceğimiz olan gençlerin finansal durumlarını yönetmeleri kendileri için önemli olmakla birlikte ülke ekonomisi için önem arz etmektedir.

B. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Kişilerin üniversite öğrencilik dönemlerinde edinmiş oldukları finansal davranışların yetişkinlik dönemlerinde de devam etme olasılığı oldukça yüksektir. Günümüz dünyasında kişilerin finansal kararla yüzleşme olasılıklarının yüksek düzeyde olduğu için genç bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerinin artırılması önemlidir. Düşük finansal eğitime sahip olan bireylerin yüksek finansal bilgiye sahip olan bireylere göre hayatta daha fazla zorluk yaşamaktadırlar. Ayrıca finansal problemler sonucunda psikolojik sorunlara, strese neden olacağı gibi aile içi sıkıntılar sonucunda boşanmalara da neden olabilmektedir. Bu yüzden ki öğrencilerin finansal eğitim seviyelerini, finans konularını yönetme, idare etme hakkında bilgi sahibi olmaları hem toplum açısından etki göstermekle kalmayıp ülke için de etkisi oldukça fazladır.

Finansal okuryazarlık hakkında yapılmış bu ve benzeri araştırmalar, üniversite öğrencilerinin konu hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını bilmekte yardım etmektedir.

Bu çalışmanın amacı Gaziantep Üniversitesi'nde eğitim gören öğrenciler ile Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçümünü yapmaktır. Bu amaçla öğrencilerin;

Temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigorta, yatırım, vergi ve mevzuat ve matematik hesaplamaları konularında bilgilerini ölçmesi amaçlanmıştır.

Gaziantep İlindeki üniversitelerden Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyeleri ölçülmek istenmiştir. Finansal okuryazarlık öğrencilerin finansal davranışlarının istenilen

seviyeye gelebilmeleri için eksikliklerin neler olduğunu tespit etmektir. Bu sayede üniversitede eğitim gören öğrencilerin finansal davranışlarında olumlu etki görülebileceği görülmüştür. Bu çalışma da ayrıca finansal düzeylerin ölçülmesini sağlamakla kalmamış finansal farkındalık oluşturmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma iler ki zamanlarda üniversitelerin finansal okuryazarlık seviyelerini tespit ederek düzeylerin karşılaştırılmasına ışık tutacaktır.

Yapılmış olan bu çalışmada Gaziantep Üniversitesi ve Hasan kalyoncu Üniversitesi öğrencilerin okuryazarlık düzeyleri hakkındaki veriler anket yöntemi ile elde edilmiştir.

C. Araştırmanın Yöntemi

Verilerin istatistiksel analizinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılmıştır. Kategorik ölçümler sayı ve yüzde olarak, sürekli ölçümler ortalama ve standart sapma (gerekli yerlerde medyan (ortanca) ve minimum-maksimum) olarak özetlenmiştir. Çalışmada yer alan parametrelerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemede ölçek skorlarının çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Normal dağılım gösteren parametrelerde ikili grup analizlerinde bağımsız student t-testi, ikiden fazla grup analizlerinde Oneway ANOVA testi kullanılmıştır. Değişkenlerden ikiden fazla grup olanların gruplar arasındaki farklılığın kaynağını belirlemede Post Hoc testlerinden Tukey testine başvurulmuştur. Ölçekler arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Tüm testlerde istatistiksel önemlilik düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Anket formunda yer alan sorular için Cronbach Alfa yöntemi kullanılarak güvenilirlik analizi yapılmıştır. Cronbach Alfa yöntemine göre katsayı 0 ile 1 arasında değerinin olduğu, 0 a yaklaştığında değerinin azaldığını, 1'e yaklaştığında ise değerinin arttığı anlamına gelmektedir. 0,70 ve üstünün güvenilir olduğu literatür araştırmasında görülmüştür.

Ölçek güvenilirlik katsayıları incelendiğinde 'Emeklilik ve sigortacılık Yatırım' ve 'Vergi ve mevzuat' ölçek boyutlarının güvenilir (sırasıyla $\alpha=0,756$; $\alpha=0,788$); 'Temel düzeyde ekonomi ve finans', 'Bireysel bankacılık', 've 'Toplam'

boyutlarının ise yüksek dereceli güvenilir oldukları belirlenmiştir (sırasıyla $\alpha=0,895$; $\alpha=0,911$; $\alpha=0,814$; $\alpha=0,847$) (Tablo 1.).

Tablo 1.

Ölçek güvenilirlik katsayısı

	İfade sayısı	Ort±ss	Çarpıklık	Basıklık	Cronbach Güvenirlilik Katsayısı
Temel düzeyde ekonomi ve finans	8	3,75±2,2	-0,169	-0,925	0,895
Bireysel bankacılık	6	3,66±1,6	-0,783	0,012	0,911
Emeklilik ve sigortacılık	5	2,72±1,3	-0,565	-0,285	0,756
Yatırım	5	1,60±1,3	0,387	-0,627	0,788
Vergi ve mevzuat	4	1,81±1,1	-0,178	-0,813	0,814
Toplam	28	13,6±5,7	-0,548	-0,202	0,847

D. Hipotezler

Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nin finansal okuryazarlık düzeyi ölçülmesi için yapılan çalışmada SPSS Analizi kullanılmış olup bu analiz sonucunu birtakım hipotezler ışığında incelenmiştir. Temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat ve toplam ortalamasının üniversiteler arası düzeyleri için hipotezler oluşturulmuştur.

H0: Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ortalaması ankete katılanlar öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H1: Bireysel Bankacılık ortalaması ankete katılım sağlayan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H2: Emeklilik ve Sigortacılık ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H3: Yatırım ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H4: Vergi ve Mevzuat ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H5: Toplam ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

Araştırma da son olarak cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyi, öğretim türleri, kredi kartı kullanımı, emeklilik sistemi sorusu, internet bankacılığı ve ölçek puanının yaş değişkeni ile ilişkisini ölçen özel hipotezler aşağıda verilmiştir.

H6: Erkek öğrencilerin ölçek ortalamasında kadın öğrencilerden daha fazladır.

H7: İİBF bölümü öğrencilerinin ölçek ortalamaları diğer bölümlere göre daha yüksektir.

H8: Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi 1 olanların 4 olanlara göre ortalaması daha fazladır.

H9: Örgün Öğretimin İkinci Öğretime göre ortalaması daha yüksektir.

H10: Kredi kartı kullanımı ölçeğinde evet cevabı verenlerin ortalaması hayır cevabı verenlere göre daha yüksektir.

H11: Emeklilik sistemi ölçeğinde evet cevabı verenlerin ortalaması hayır cevabı veren kişilerin ortalamasından daha yüksektir.

H12: İnternet Bankacılığı ölçeğinde evet diyenlerin ortalaması hayır diyenlerin ortalamasına göre daha yüksektir.

H13: Ölçek puanlarının yaş değişkeni ile ilişkisi vardır.

E. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılığı Gaziantep ilinde yapılıyor olmasıdır. Maliyet ve zaman tasarrufu sağlamak için ve tezi planlanan sürede oluşturmak için 391 kişiye tesadüfî örnekleme yöntemi ulaşılabilmektedir. Bu nedenle çalışmayı Türkiye geneli olarak yorumlamak yetersiz olabileceği gibi ikinci kısıt olarak da anket yönteminin kullanılmasıdır.

F. Tanımlar

Finansal Okuryazarlık: Doğru iktisadi kararlar almak ve kişisel refaha ulaşabilmek için gerekli olan farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların bileşimidir.(Atkinson ve Messy,2012,s.14).

Finansal Davranış: Kişilerin bireysel mali durumlarının takibi, özenli alışveriş yapmaları, tasarruf ve yatırımlarını bireysel borç ve kredilerini yönetebilmeleri, kısa

vadede ve uzun vadede yatırımlarını değerlendirebilmesi” olarak tanımlamıştır (Alkaya ve Yağlı,2015,s.589).

H. Konu İle İlgili Ulusal ve Uluslararası Çalışmalar

Thomas ve Subhashree (2020), yapmış oldukları çalışmalarında Kerala, Tamil Nadu ve Karnataka’ da eğitim gören 253 mühendislik üniversite öğrencilerinin anket ile finansal okuryazarlık düzeylerini ölçülmüştür. Elde ettikleri bulgulara göre öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını aile ve akran etkileri, finansal bilgi ve tutumları etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Rangchian vd (2020), yapmış oldukları çalışmalarında Hamadan Tıp Bilimleri Üniversite’sinde eczacılık okulunda eğitim gören 173 öğrenciye finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmek için anket yöntemi uygulanmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre öğrencilerin eğitim süresi, öğrencilerin gelirleri ve etrafındaki kişilerden almış oldukları finansal bilgilerin okuryazarlık açısından farklılıkların olduğunu söylemişlerdir.

Salman ve Esmeray (2020), yapmış oldukları çalışmada Kayseri Üniversite’sinde eğitimlerine devam eden muhasebe ve finansman eğitimi gören lisans ve ön lisans bölümlerindeki öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını ölçmek için 219 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre kredi kartı kullanımlarının finansal okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı bir farkın olmadığını fakat internet bankacılığı ile bir farkının olduğunu söylemişlerdir.

Sönmez ve Kılıç (2020), yılında yapmış oldukları çalışmalarında 264 üniversite öğrencilerinin anket ile finansal okuryazarlık düzeylerini ölçülmüştür. Elde ettikleri sonuçlara göre okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikler arasında anlamlı ilişkilerin var olduğunu fakat sadece yaş ve cinsiyet arasında bir ilişkinin olmadığını söylemişlerdir. Öte yandan finansal tutum, bilgi ve okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğunu da söylemişlerdir.

Arslan (2020), yılında yapmış olduğu çalışmasında Sivas Üniversite’sinde eğitim gören 360 İİBF öğrencisinin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmeye çalışmıştır. Elde ettiği sonuçlara göre öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiğini yani erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin kadın

öğrencilere göre daha düşük olduklarını, birinci öğretimde okuyan üniversite öğrencilerinin ikinci öğretim okuyan öğrencilere göre daha düşük seviyede olduklarını söylemiştir.

Engin, Eren ve Balkar (2020), yapmış oldukları çalışmada Sütçü İmam Üniversite'sinde eğitim gören 533 üniversite öğrencilerinin anket ile finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettikleri sonuçlar ışığında ankete katılan öğrencilerin okuryazarlık seviyelerinin genel olarak seviyelerinin iyi olduklarını söylemiştir. Mühendislik Fakültesi, İİBF ve Mimarlık Fakültesinde eğitim gören öğrencilerin ankete katılan diğer öğrencilere göre okuryazarlıklarının daha yüksek olduklarını söylemişlerdir.

Kaygın (2020), yapmış olduğu çalışmasında Kafkas Üniversite'sinde eğitim gören util öğrencilerinin finansal okuryazarlıklarını ölçmek için anket çalışması yapmıştır. Elde ettiği sonca göre ankete katılan öğrencilerin %92' sinin temel düzeydeki finansal bilgiye sahip olduklarını söylemiştir.

Bingöl, Türk ve Ak (2020), yapmış oldukları çalışmalarında Kırklareli Üniversite'sinde eğitim gören 558 üniversite öğrencilerine anket yöntemi uygulayarak finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettikleri sonuçlara göre öğrencilerin okumakta oldukları bölüm ile okuryazarlık arasında bir ilişkinin var olduğunu söylemişlerdir fakat sınıfı, yaşı öğrenim durumu, cinsiyeti, yaşadığı yer ve baba ve annesinin eğitim durumlarının okuryazarlıkla bir ilişkisinin olmadığını söylemişlerdir.

Douissa (2020), yapmış olduğu çalışmasında Sharjah Üniversite'sinde öğrenim gören 2500 üniversite öğrencisine 32 sorudan oluşan anket ile finansal okuryazarlıklarını ölçmüştür. Elde ettiği sonuçlara göre ankete katılan öğrencilerin %31.36'sının okuryazar olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Baltacı ve Kütük (2020), yılında yapmış oldukları çalışmalarında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Gümüşhane Üniversitesi'nde öğrenim gören 1240 üniversite öğrencilerine anket yöntemi uygulayarak finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettikleri bulgulara göre kadınların erkeklere kıyasla daha düşük finansal okuryazarlığa sahip olduklarını, evli kişilerin ise bekâr bireylere kıyasla daha yüksek okuryazarlığa sahip

olduklarını söylemişlerdir, fakülte bazında değerlendirildiğinde ise İİBF Fakültesi'nin diğer fakültelere göre okuryazarlıklarının yüksek olduğunu söylemişlerdir.

Teyyare vd. (2020), yılında yapmış oldukları çalışmalarında Abant İzzet Baysal Üniversitesi İİBF Fakültesi'nde eğitim gören 580 öğrencinin iktisadi ve mali okuryazarlık seviyelerinin belirlenmesi için anket çalışması uygulanmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre eğitim gören öğrencilerin okuryazarlık seviyelerinin ortalamanın üzerinde bir seviyede olduğunu söylemişler ayrıca bölümler arası, sınıf düzeyleri açısından farklılıkların olduğunu da söylemişlerdir.

Şenbayram (2019), yapmış olduğu çalışmada Harran Üniversitesi Sırtkılı Meslek Yüksek Okulu'ndaki öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını ölçmek için anket çalışması yapmışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre Sigortacılık ve Finans, Bankacılık bölümlerinde okuyan öğrencilerin okuryazarlık oranlarının diğer bölüm üniversite öğrencilerine göre okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Tayfun ve Silik (2019), yapmış oldukları çalışmalarında Hacı Bayram Veli Üniversite'si Turizm Fakültesi eğitim gören 361 üniversite öğrencisine anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre ekonomi derslerinin öğrencilerin okuryazarlık düzeylerini etkilediğini, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha düşük okuryazarlığa sahip olduğunu söylemişlerdir.

Kaya ve Güneş (2019), çalışmalarında Mehmet Akif Ersoy üniversitesinde eğitim gören 433 üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesini öğrenmek için çalışma yapmışlardır. Elde ettikleri sonuca göre öğrencilerin %6.5' i yüksek düzeyde okuryazarlığa sahip olduğunu söylemiştir.

Contuk (2018), yılında yapmış oldukları çalışmada 327 anket ile Muğla Sırtkılı Koçman Üniversitesi işletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettiği bulgulara göre enflasyon ve yatırım gibi sorulara yanlış cevap vermediklerini ve finansal okuryazarlık seviyelerinin temel seviyede olduğunu söylemiş olup fon, tahvil gibi sorulara da yanlış cevap verdiklerini ve finansal bilgilerinin ileri seviyede olmadığını söylemiştir.

Kocabıyık ve Teker (2018), yapmış oldukları çalışmalarında Süleyman Demirel Üniversitesi'ndeki 708 üniversite öğrencisine anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre İİBF' de eğitim gören öğrencilerin diğer bölümdeki öğrencilere göre okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha fazla finansal bilgilerinin olduğunu söylemişlerdir.

Temizel ve Özdemir (2018), yapmış oldukları çalışmalarında Anadolu Üniversite'si İİBF Fakültesi'nde eğitim gören 335 üniversite öğrencisine anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri bulgulara göre üniversite öğrencilerinin %35,7' sinin okuryazarlık seviyelerinin ileri seviyede olduklarını söylemişlerdir.

Öncüler (2018), yapmış olduğu çalışmasında üniversite öğrencilerine anket yöntemi uygulayarak finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettiği sonuçlara göre öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin geliştirilmesi gerektiğini söylemiş ayrıca eğitimlerin de verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Barmakı ve Şener (2017), yılında yapmış oldukları çalışmalarında Hacettepe Üniversitesi'nde eğitim gören 500 üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesini öğrenmek için çalışma yapmışlardır. Elde ettikleri sonuçlara göre öğrencilerin %52,62'sinin sorulara doğru cevap vererek okuryazarlık düzeylerinin orta düzeyde olduğunu söylemişlerdir.

Elmas ve Yılmaz (2016), yapmış oldukları çalışmalarında 80 anket ile Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İİBF Öğrencilerinin almış oldukları finansal derslerin finansal okuryazarlık bilgilerindeki değişimi etkileyip etkilemediğini araştırmışlardır. Elde ettikleri sonuçlara göre ekonomi okuryazarlık seviyeleri ile demografik özellikleri arasında farklılıkların olduğu sonucuna ulaştıklarını söylemişlerdir.

Dilek (2016), çalışmasında, Kastamonu Üniversitesi'nde 248 İİBF öğrencilerinin anket yöntemi uygulayarak finansal okuryazarlıkları ölçülmüştür. Elde ettikleri sonuçlara göre İİBF öğrencileri ile diğer fakülteler arasında fark olduğunu bulmuşlardır. Sonucunda ekonomi derslerinin diğer fakültelerde de görülmesi ile toplumun okuryazarlık seviyesine katkı sağlayacağını söylemişlerdir.

Mevsim (2016), yapmış olduğu çalışmada Erzincan Üniversite'sinde öğrenim gören 476 öğrencinin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmüşlerdir. Elde ettikleri bulgulara göre Sosyal Hizmet bölümü okuyan öğrencilerin daha düşük finansal bilgiye sahip olduklarını, işletme bölümü okuyan öğrencilerin ise daha yüksek finansal bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Nidar ve Bestari (2016), yapmış oldukları çalışmalarında Padjadjaran Üniversite'sinde eğitim gören 400 üniversite öğrencisine anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri sonuca göre finansal okuryazarlığın Padjadjaran Üniversite'sindeki öğrencilerde düşük kategoride olduğunu söylemişlerdir. Bu yüzden sigorta, yatırım ve kredi gibi konuların geliştirilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Şamiloğlu vd.(2016), yapmış oldukları çalışmalarında işletme bölümde eğitim gören ve diğer fakültelerde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini karşılaştırma yapmışlardır. Elde ettikleri bulgular ışığında işletme bölümündeki öğrencilerin diğer bölüm öğrencilerden daha başarılı olduklarını söylerken ayrıca erkeklerin de kadınlara göre daha başarılı olduklarını da söylemektedirler.

Çam ve Barut (2015), yapmış oldukları çalışmalarında Gümüşhane Üniversitesi'nde öğrenim gören 400 öğrenciye anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri bulgulara göre ankete katılan öğrencilerin temel seviyedeki finansal kavramlar hakkında bilgilerinin çok az olduğunu ve öğrencilerin finansal okuryazar olmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Yağlı ve Alkaya (2015), yapmış oldukları çalışmada Nevşehir Üniversitesi'ndeki İİBF Fakültesindeki Turizm işletmeciliği ve otelcilik, işletme ve iktisat bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları hakkında bilgileri öğrenmek için 185 öğrenciye anket çalışması uygulamışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre finansal davranış ve tutum hakkında ilişkinin var olduğunu ancak finansal bilgiler açısından bilgilerinin yetersiz olduğunu söylemişlerdir.

Kılıç ve diğerleri (2015), yapmış oldukları çalışmalarında, Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenim gören 480 öğrenciye anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre eğitim gören

öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin %48 oranında düşük olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin okuryazarlık seviyeleri açısından başarı gösterdikleri alan bireysel bankacılık olurken, yatırım alanı ise en başarısız oldukları alan olmuştur.

Sarıgül (2014), yapmış olduğu çalışmada Necmettin Erbakan Üniversite'si, Selçuk Üniversitesi ve Mevlana Üniversitesi'nde öğrenim gören 1127 üniversite öğrencisinin finansal okuryazarlık seviyelerinin ölçülmesi, bu seviyelerin ölçülmesi ile demografik özellikleri arasında ilişkinin varlığını ortaya çıkması için anket çalışması yapmıştır. Elde ettikleri sonuçlara göre demografik özellikleri ile okuryazarlık arasında ilişkinin var olduğunu söylemiştir.

Saraç (2014), yapmış olduğu çalışmada Dumlupınar Üniversitesi'ndeki 797 öğrenciye anket yöntemi kullanılarak ekonomi okuryazarlıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmada elde ettiği sonuçlara göre öğrencilerin ekonomi okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğunu ayrıca daha önce de yapılan çalışmalarla paralel bir şekilde öğrencilerin bu durumun farkına varamadıklarını söylemektedir.

Robb ve Sharp (2009), yapmış oldukları çalışmada üniversitede eğitim gören 6520 öğrencinin finansal bilgisini ölçmüşlerdir. Kredi kartı bakiyesi açısından finansal bilgi düzeyi yüksek olan ile finansal bilgi düzeyi düşük olan öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığını, yüksek düzeyde okuryazarlığa sahip olanların ise kart bakiyelerinin de yüksek olduğunu söylemişlerdir.

I.BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Finansal Okuryazarlık Kavramı ve İlgili Kavramlar

Dinamik bir kavram olan okuryazarlık kavramı içinde yaşanan toplumsal değerlere ve zamana göre değişiklik gösterebilmektedir. Okuryazarlık kavramı temel anlamda okuma ve yazma yeteneği olarak bilinse de bu kavram okuma ve yazma yeteneğinden daha fazlasını ifade etmektedir. Okuma yazma fiili sadece sembollerle ayırt edilirken okuryazarlık bu sembollere anlamlar yüklemektedir (Erbir,2020,s.45).

Okuryazarlık kavramı yere göre değişiklik göstermekle birlikte, kişinin istek, duygu ve düşüncelerini yazarak ve konuşarak anlaması ve bunu gerçekleştirirken kültürel ve sosyal alanda bilgi yeteneklerini kullanması anlamına da gelmektedir. Okuryazarlık yeteneğine sahip kişilerin kendilerini geliştirdikleri gibi toplumun problemlerinin çözümüne katkı sağlayacağı inanılmaktadır (Ağaç,2020,s.17).

Finansal okuryazarlığın anlamına bakıldığında ise, kişilerin daha etkili finansal kararlar alabilmeleri için finansı, finansal yetenek ve bilgiyi anlama yeteneğidir. 2008 yılında yaşanan finansal kriz sonrası literatüre girmeye başlayan bu kavram bireylerin ellerindeki kıt kaynakları doğru bir şekilde kullanabilmeleri sebebiyle gerekli olan beceri ve bilgiye ulaşmalarının önemliliği ile gelmiştir (Parlak,2020,s.334).

Finansal okuryazarlık kavramı ile ilgili farklı tanımlar bulunmaktadır. :

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün(OECD) Finansal yaşama katılımın sağlanması ve kişi ile toplumun finansal refahının düzeltilmesi amacıyla, çeşitli finansal durumlarda doğru kararlar verebilmek için finansal terimlerin bilgi ve anlayışı ile bu bilgi ve kavrayışı uygulama becerisi, motivasyonu ve güvenidir. (Satoğlu,2014,s.8).

Sarıgül(2015), Kişiler açısından doğru bir finansal yönetim süreci ve finansal açıdan geleceği güvence altına alma; istek ve ihtiyaçları belirlenmesi, kaynakların tahsisi, tasarrufların yatırıma dönüştürülmesi işlemlerini içermektedir. (Sarıgül,2015,s.201)

Atkinson ve Messy(2012), Doğru finansal kararlar almak ve kişisel refaha ulaşabilmek için olması gereken farkındalık, bilgi, beceri, tutum ve davranışların bileşimidir.(Atkinson ve Messy,2012,s.14).

Son zamanlarda ilgi gören ve çalışmalarda sıkça görülen finansal okuryazarlık kişilere temel düzeyde finansa bilgisine sahip olmasını ve sahip olduğu bu bilgiyi günlük yaşamında uygulamasını ve doğru karar verebilmesini sağlamaktadır. Kişiler günlük yaşamlarında sıklıkla finansal kararlar verebilmektedirler. Kıt olan finansal kaynaklarından fayda sağlayabilmek için finansal okuryazarlığa sahip olmalıdırlar. Örnek vermek gerekirse bir çocuğun almış olduğu paranın bir kısmını harcayarak, bir kısmını da kumbaraya atıp birikim yapması finansal karar aldığını göstermektedir. Son zamanlarda yaşanan krizler ile ailelerin finansal durumlarında problemler ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu gibi olaylar finansal okuryazarlığın önemini daha da arttırmıştır (Eser ve Yiğiter,2020,s.235).

Konu ile ilgili yapılmış çalışmalarda finansal okuryazarlık iyice araştırılmış ve farklı bir takım sonuçlara ulaşmışlardır. Genel olarak sonuçlara göre kişilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük çıktığını, yatırım etkinliği, ekonominin gücü ve tasarrufların artırımı gibi olumlu gelişmelerin ancak finansal okuryazarlık düzeylerinin gelişmesiyle olacağını söylemektedirler(Tursun,İkvan,Ukav,2020,s.489)

1.1.1 Para Bilgisi ve Para İdaresi Kavramı

Kişilerin para bilgisine sahip olması finansal refahlarının gelişimi açısından önemlidir ve ayrıca parasal açıdan bilgi seviyesi yüksek kişilerin finansal düşünce yapısının sağlıklı kararlar alması için etkindir. Finansal okuryazar olan kişinin parasal açıdan temel bir bilgi düzeyinin olabilmesi için eşya ve hizmet alımlarını gerçekleştirirken çeşitli ürünler arasında kıyaslama yapması, fatura ödemelerini zamanında yapması, parayla ilgili hesaplamalar yapabilmesi, indirim ve faiz

oranlarını hesabını yapabilmesi ve enflasyonun etkisi ile paranın zaman içerisindeki değerini bilmesi gerekir (Demirkıran,2019,s.9).

Temel para bilgisi açısından paranın zaman içerisindeki değeri önemlidir. Enflasyon, bireyin para birimindeki alım gücü azalışlarıdır. Yani enflasyonun görüldüğü yerlerde mal fiyatlarında ve hizmet fiyatlarında artışlar görülmektedir (Dursun,2019,s.26).

Para idaresine ilişkin ise kişilerin paralarını yönetmelerini nasıl gerçekleştireceğini ve bütçelerinin nasıl planlanacağını fatura ödeme konusunda nasıl bir davranış gerektirdiğini ile ilgili konular para idaresi konusuna girmektedir. Kişilerin sahip oldukları paralarını yönetmesi demek bu bireylerin finansal okuryazar olduklarını ve ayrıca hayatına yön vermesi demektir. Yani bireyler kendisi ve ailesi için bütçe yapmalı ve ona göre hareketlerini gerçekleştirmelidir. Çünkü bireyin bütçe yapmasındaki amacı tasarruf yapmak, harcamaları konusunda kontrolü sağlamak ve gelir ve gider düzeni sağlamak gibi planları uygulamaktadır. Bu sebeple ki bütçe yapma bilgi ve yetkinliğe sahip olmak parayı doğru kullanabilmek demektir (Berekeci,2018,s.41).

Bireyler hayatları boyunca çeşitli kararlar vermektedirler. Bireyin geleceği için önemli olan karardan biridir finansal kararlar. Ev satın alırken alışveriş yaparken finansal kararlar ile alırız. Bu kararların doğru ve bilinçli olarak alınması önemlidir. Bilinçli olmak tecrübe ile gerçekleşebileceği gibi eğitim ile de olmaktadır. Eğitim kişinin refah seviyesini arttıran bir etkidir. Son zamanlarda gerçekleştirilen finansal eğitim programları bilinçli olan kişi sayısını arttırmakta ve insanların finansal hayatta doğru kararlar vermesinde etkili olmuştur (Öztürk ve Demir,2015,s.114).

1.1.2. Tasarruf Kavramı

Bireyler hayatta kalabilmek için belirli bir gelire sahip olmaları gerekmektedir. Tek başına gelirin yeterli olmayacağı gibi bu gelirin yönetilmesi de gerekmektedir (Eser ve Yiğiter,2020, s.234). Bu nedenle tasarruf bilincinin olması finansal eğitim ile tasarruf yöntemleri ile mümkün olmaktadır (Tuncel,2021, s.14).

Tasarruf bireysel anlamda ekonomik krizlerdeki zararlardan en az oranla kurtulmak ya da refah seviyesini arttırmaktır. Belirli bir refah düzeyine sahip bireylerin güzel bir yaşam standartlarına sahip oldukları gibi beklenmedik

durumlarda kullanmak için tasarrufta bulunmaları gerekmektedir (Şahin ve Barış,2017, s.78).

Toplumsal açıdan ele alındığında ise okuryazarlık düzeyleri artan bireylerin birikimlerini artış olmakla birlikte yeni üretim ve istihdam alanları ortaya çıkarmaktadırlar (Güvenç,2017, s.937).

Bu nedenle ki finansal konular sadece ekonomistleri değil hane halkını da ilgilendirmektedir. Çünkü okuryazarlık oranları artan toplumların yatırım yapma ve tasarruf yapma oranları artış meydana gelerek ülkedeki refah düzeyi de artacaktır (Bozkurt, Toktaş ve Altınar,2019,s.1581).

1.1.3. Harcama ve Borçlanma Kavramı

Günümüz dünyasında bireylerin yapmak istediği en önemli yeteneklerden birisi parayı yönetebilme bir diğer ifade ile parayla başa çıkabilme yeteneğidir. Sürekli değişim ve gelişim içinde olan dünyamızda bireyler finansal ürünlerdeki çeşitlilikle başa çıkabilmek için finansal okuryazarlıklarını geliştirmeleri önemli bir hal almıştır. Okuryazarlık becerilerine sahip olan bireyler sağlıklı ve mutlu bir hayat ile yaşamlarını sürdürmelerinin yanı sıra finansal kaynaklı problemleri çözmek için önemli hal almıştır (Öztürk ve Demir,2015,s.114).

Bireyler yaşamları boyunca çeşitli karar almaktadırlar. Harcama ve tasarrufları hakkında bütçe düzenlemeleri hakkında ne kadar borç edinebilecekleri hakkında çeşitli kararlar alırlar. Bu karmaşık kararları alırken belirli bir düzeyde ekonomik bilgisinin var olması gerekmektedir (Barış ve Şeker,2017,s.80).

Buradaki bilginin var olması için finansal okuryazarlık seviyelerinin artırılması gerekmektedir. Okuryazarlık seviyesi düşük olan bireylerin borçlanma ve borcunu zamanın da ödeme konusunda bir takım sıkıntı yaşamaktadırlar. Nitekim okuryazarlık seviyesi yüksek olan bireylerde borç ödeme durumlarını daha iyi belirlemekle birlikte bütçesine göre borçlanmayı da belirleyebilmektedir (Yiğitbaş,Temeloğlu ve Şimşek,2020,s.413).

1.2.Finansal Okuryazarlığı Etkileyen Faktörler

1.2.1.Yatırım Davranışı

Son yıllarda meydana gelen ekonomik krizlerin etkisi ile bireyler finansal karar sürecini daha dikkatli yönetmeleri konusunda bilinçlidir. Tüketim alışkanlıklarını yapmış oldukları alışverişlerinde yani para yönetimi ile ilgili kararlarında maliyet ve getiri unsurlarını düşünerek hareket etmesi doğru karar aldığını göstermektedir. Kişi bu bilince eğitim ile sahip olabileceği gibi tecrübe ile de sahip olabilmektedir. Önce yaşamış olduğu finansal krizleri de göz önüne alarak almış olduğu kararların eğitim kadar önemli olduğunu göstermektedir (Coşkun,2016,s.2248).

Finansal kararlara etki eden bir diğer etken ise yatırım konusunda uzman kişiler, yapılan yorumlar ve finansal danışmanlar gibi birçok unsur finansal davranışlara etki etmektedir. Finansal enstrüman sayısındaki artış ve bu artış ile birlikte karmaşıklığın çoğalması, gelir düzeylerindeki artış bireylerin almış oldukları kararların kendi başlarına vermelerini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle ki kişilerin temel seviyede finansal terimler hakkında bilgi edinmeleri finansal kararlarını pozitif yönde etkileyecektir. Bu sebeple ki finansal okuryazarlık kavramı önemi gittikçe artmaktadır (Çam ve Barut,2015,s.63).

Finansal okuryazar' lığa sahip olan bireyler bugünü düşünmekle kalmayıp geleceği de düşünerek gelecek hakkında da planlar yaparlar. Para yönetimini gerçekleştirir, gerçekleştirebilecek risklerin fark eder ve okuryazarlık ile kazanmış olduğu beceri, bilgi ve tecrübesi ile finansal kararlar alırlar (Demir,2019,s.7).

1.2.2.Aile Geçmişi

Bireylerin çocukluk dönemlerinde ailenin etkisi önemlidir. Baba ve annenin almış oldukları eğitimler, ailenin sahip olduğu gelir seviyesi, ailenin tasarruflar gibi faktörlerin bireyin finans bilgisi açısından önemi büyüktür (Yıldırım ve Özbek, 2021, s.696).

Bu etkinin okuryazarlık üzerinde de etkisinin var olup olmadığı düşünülerek çalışma da kullanılmıştır (Kıran,2019, s.28)

Yapılan çalışmalara göre bireylerin aile geçmişleri finansal okuryazarlık seviyelerini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Annenin sahip olduğu eğitim

seviyesinin finansal okuryazarlığı etkilediğinin yanı sıra çocuklara bırakılan miras ya da servet gibi durumlar okuryazarlık seviyesinin önemli belirleyicisindendir (Tektaş,2019,s.17)

1.2.3. Gelir Düzeyi

Günümüzde bireyler tercih ve isteklerini yerine getirmek için finansal hizmetlerden ve ürünlerden faydalanmaktadırlar. Ancak finansal hizmet ve ürünlerin bireylerin hayatlarını pozitif etkilemesi için bu finansal hizmet ve ürünlerin doğru bir şekilde kullanılması ile yani finansal okuryazarlık ile olmaktadır. Fakat bu finansal hizmet ve ürünlerin kullanımı birey tarafından tam anlaşılamamakla birlikte karmaşık tarafları da mevcuttur (Demir,2019,s.9).

Bireyler bu karmaşık durumdan çıkabilmeleri için giderlerini, gelir ve tasarruflarını doğru bir şekilde yönetmeleri gerekmektedir. Bireyler ihtiyaçlarını karşılayamadığı durumlar olmaktadır. Bireyler böyle durumlarda borçlanmaya gitmekte ve doğru borçlanamamakta ve bu birey için sorun olmaktadır (Elmas ve Yılmaz,2016,s.116).

Finansal tehlike için bireylerin finansal okuryazar olmaları önemli bir konudur. Refah düzeyinde artış meydana getirmek isteyen bireyler finansal ürün ve finansal piyasalar karşısında doğru tercih yapmak isteyen ya da yapmış oldukları tasarrufları yapmış oldukları yanlış tercihler ile kaybetmek istemeyen bireyler için finansal okuryazarlıkları önemli bir konudur (Yücel ve Çiftçi,2018,s.146).

Yüksek gelir düzeyine sahip okuryazar bir birey satın almaya karar verdiği bir hizmet ve ya ürün hakkında harcayabileceği miktar hakkında bilgisi mevcuttur (Albulut,2020,s.22).

Çalışmalarda gelir düzeyi iyi olan grupların ekonomi okuryazarlık seviyesinin de iyi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca yüksek gelirli bir bireyin hisse senetleri hakkında bilgisinin olma olasılığı düşük gelirli bireyin bilgi sahibi olmasına göre yüksek olduğunu söylemektedirler (Kuyumcu,2018,s.20).

1.2.4. Eğitim Düzeyi

Dünya da yaşanan ekonomik gelişmeler ile birlikte bireyler finansal sisteme daha fazla uyum sağlamaktadırlar. Bu durum bireylerin almış oldukları finansal

kararlarda bilgi düzeylerini daha da önemli hale getirmiştir (Ergün, Şahin, Ergin, 2014, s. 848)

Finansal açıdan bilgi seviyesi düşük olan bireylerin faiz ödemeleri, almış oldukları riskler gibi kararlarında olumsuz sonuçlar elde etmişlerdir. Tam tersine finansal açıdan bilgi seviyeleri yüksek olan kişilerde ise tasarruf davranışları görülmüş ve almış oldukları risklerde zarar etme durumları azalmıştır (Bayrakdaroğlu ve Bilge,2018, s.98)

Finansal Okuryazarlık seviyesini olumlu etkilen bir diğer etken eğitim düzeyidir. Mezun olunan lisans bölümlerinin bu konu hakkında önemli bir yeri vardır. Yapılan bir çalışmada ekonomi fakültelerinde eğitim gören bireylerin okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hasanca, 2020, s.21)

Bir diğer çalışma da ise eğitim seviyesinin yüksek olduğu kişilerde okuryazarlık seviyelerinin de yüksek, eğitim seviyelerinin düşük olduğu kişilerde ise okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Şaroğlu,2018,s.20).

1.2.5.Zenginlik ve Servet

Finansal okuryazarlık ile zenginlik arasındaki ilişki finansal bilgiyi elde etme araştırması ile ortaya çıkmıştır. Bu ilişkideki amaç yatırımcıların elde edeceği getirileri maksimum düzeye çıkarmak bunu yaparken de en yüksek risk ile finansal bilgiyi elde etmeleridir. Zengin yatırımcılar kararlarını finansal bilgi ile vermektedirler. Bu açıklamaya göre maddi durumları iyi olan yatırımcıların finansal bilgiyi elde etmeleri sağlanabilir (Tektaş,2019,s.17).

Maddi açıdan yeterli zenginliğe sahip olan kişiler elde etmiş oldukları yatırımlarında azalış yaşamamaları için finansal bilgiye sahip olmak zorundadırlar. Bu nedenle ki yatırımcılar mal varlıklarını riske ederken finansal bilgiyle yanlış kararlar vermeyerek zarar etmemektedirler (Yalçın ve Öztürk,2019,s.87).

1.3.Finansal Okuryazarlığın Bileşenleri

1.3.1.Finansal Bilgi

Finansal bilgi finansal okuryazarlığın temel unsurlarından ilkidir. Kişi finansal okuryazarlığa sahip olabilmesi için gerekli altyapıya ve bilmesi gereken kavramların tamamına finansal bilgi denir. Finansal okuryazarlığa sahip olan bireyler yatırım, faiz, bütçe, enflasyon, kredi, sigorta, risk, tasarruf, vade, bono, getiri, hisse senedi, borç ve varlık gibi finansal kavramları bilmesi gerekir (Asar,2021,s.55).

Finansal kavramlar hakkında bilgi sahibi olmadan kararlar almak doğru olmayabilir (Albulut,2020,s.21).

Finansal bilgi paranın yönetilmesi sağlamakla birlikte kaynağın doğru kullanılmasını sağlamaktadır. Kişiler sahip oldukları finansal bilgi sayesinde bütçe planlamalarını, emeklilik birikimini, kaynağını doğru yönetmesi gibi konularda doğru kararlar verebilir. Bu sebepten dolayı finansal bilgi önemlidir. Örneğin bileşik faiz kavramı konusunda bilgi sahibi olmayan bir birey harcamalarını daha fazla yapabildiği gibi borçlanabilmektedirler. Fakat finansal bilgi sahibi olan kişiler tasarruf yaparak borçlanmayabilirler. Finansal okuryazarlığa sahip olabilmek için finansal bilgi önemli unsurlardan biridir (Kayacan,2019,s.9)

1.3.2.Finansal Tutum

Paranın doğru şekilde kullanılmasını sağlayan finansal bilgi, tasarruf etmeyi, gelecek için planlar yapmayı ve gelecek için tasarruf etmeyi içerir. Kişilerin daha önce yaşamış oldukları tecrübe ve deneyimler de kişilerin finansal tutum ve davranışlarını etkilemektedir (Salah,2019,s.34).

Bireylerin tasarrufları, birikimlerini ve planlarını ilgilendiren finansal tutumda kişilerin varlıklarını kontrollü bir şekilde kullanmaları konusunda yaşamış olduğu deneyim ve tecrübelerinden faydalanarak doğru kararlar vermeleri söz konusudur. Örneğin bireyler planları için birikimlerinde negatif tutum sergileyen kişilerin birikim yapma davranışları zayıf olmaktadır. Bir başka örnek ise kişiler istek ve ihtiyaçlarını kısa vadeli olarak önemseyen kişiler uzun vadeli planlar yapmak ve tasarruf yapma olasılıkları oldukça düşük olacaktır (Kaya,2020,s.15).

Finansal tutumun Önemi kişilerin bilinçlenmesini sağlamaktır. Finansal okuryazarlığa sahip ve bilinçli olan bireyler finansal tutumlarını bir başka deyişle parayı nasıl değerlendireceğini bilmektedir. İdareli kullanma, birikim yapma ve satın alınması gereken ürünlerin fiyatları açısından karşılaştırmasını yapma gibi

durumlarda birey finansal tutumunu bilinçli olarak gösterecektir. Bu şekilde kişiler mantıklı kararlar vererek finansal sistemlerini düzenleyeceklerdir (Dalcı,2021,s.16).

1.3.3.Finansal Davranış

Finansal okuryazarlığın önemli bileşenlerinden biride davranıştır. Davranış sonucunda harekete geçirilen planlı harcamalar finansal okuryazarlık açısından olumlu sonuç elde edebileceği gibi aşırı kredi kullanım davranışı ise finansal açıdan kişinin refahını olumsuz etkileyebilir. Bu sebeple ki finansal okuryazarlık finansal refahı azaltan veya arttıran davranışların belirlenmesinde rol oynamaktadır. Finansal okuryazarlığa sahip olan bir birey yüksek gelire sahip olsa bile ihtiyacı olduğu ürünü almaya karar verdiğinde mutlaka tüketimde kullanılacak olan para miktarında mutlaka bilgisi vardır. Alım gücünü düşünerek bütçesini hesaplaması, gelecek yılları veya ayları da hesaba katarak düşünmesi muhtemeldir. Finansal okuryazarlığa sahip olmayan bireyler ise aksi davranışlarda bulunması ve satın almayı anlık yapması da muhtemeldir (Albulut,2020,s.22).

Finansal davranış hakkında çeşitli tanımlar mevcut olup bunlardan birkaçı aşağıdaki gibidir.

“Kişilerin bireysel mali durumlarının takibi, özenli alışveriş yapmaları, tasarruf ve yatırımlarını bireysel borç ve kredilerini yönetebilmeleri, kısa vadede ve uzun vadede yatırımlarını değerlendirebilmesi” olarak tanımlamıştır (Alkaya ve Yağlı,2015,s.589).

Xiao ve diğerlerine ya göre ise, Parayı nasıl harcayacağımıza dair plan hazırlamak, harcanılan paranın hesabını yazılı olarak tutmak, sabit giderleri incelemek, yazılı bir bütçe hazırlamak” olarak tanımlı yapmıştır.(Xiao,Sorhaindo,Garman,2006,s.109).

Türkiye Bankalar Birliğine göre finansal okuryazarlık için gerekli olan üç unsurun ayrıntıları aşağıdaki gibidir (Tablo 2.).

Tablo 2.

Finansal okuryazarlığın üç unsuru

Finansal Bilgi	Finansal Tutum	Finansal Davranış
Dört İşlem Yapabilmek	Uzun Vadede Tasarruf Etmeyi Kısa Vadede Harcamaya Tercih Etmek	Satın Almadan Önce Düşünmek

Enflasyonun Satın Alma Gücünü Nasıl Etkilediğini Bilmek	Geleceği Düşünerek İdareli Harcama Yapmak	Borçları Zamanında Ödemek
Basit ve Bileşik Faiz Hesabı Yapabilmek	Paranın Sadece Harcamak İçin Değil Saklamak İçin Olduğunu da Düşünmek	Bütçe Yapmak
Risk ve Getiri Arasındaki İlişkiyi Bilmek		Uzun Vadeli Finansal Hedefler Belirlemek ve Hedeflere Ulaşmak İçin Çaba Sarf Etmek
Risk Dağıtımının Faydalarını Bilmek		Gelirin Yetersiz Olduğu Durumlarda Borç Almak

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, 2019.

1.4.Finansal Okuryazarlığın Önemi

Günümüzde bireyler finansal durumlarını yönetmeleri konusundaki beklentileri artmakta bir yandan da finansal ortam daha da karmaşık hale gelmektedir. Bu sebeple ki finansal okuryazarlık seviyesi konusundaki endişeler de kendini göstermektedir. Çünkü düşük olan finansal okuryazarlık oranı ekonomiyi olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle ki finansal okuryazarlık gündelik hayatta kullanılan bir becerinin yanında ekonomik kalkınma açısından da önemli olmaktadır. Bu kapsamda yapılması gereken ilk şey finansal eğitim seviyesinin belirlenmesidir. Yani okuryazarlığın geliştirilmesi bu amaca yönelik hedeflerin belirlenmesi, politikaların çeşitlenmesi için finansal okuryazarlık seviyesinin ölçümünün sağlanması gerekmektedir (Gencan, 2018, s.5).

Finansal sistem içerisindeki teknolojik, ekonomik ve politik gibi faktörlerdeki ortaya çıkan değişiklikler finansal okuryazarlığın önemini arttırmıştır. Sistemdeki değişiklikler ile birlikte finansal ürünlerin artması bireylerin seçeneklerini arttırsa bile sistemin karmaşık olması bireylere daha fazla sorumluluk ve risk yüklemiştir. Bireyler finansal yönetimleri ile ilgili karar vermeleri için temel finansal kavramlar hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Okuryazar olan bireyler borçlanma, tasarruf gibi davranışlarında doğru tercihler yapma yeteneğine sahiptirler (Ünal, 2018, s. 6).

Finansal okuryazarlık kavramı 2008 krizinden sonra literatür de çok fazla yer edinmeye başladığı görülmektedir. En önemli sebeplerinden biri finansal hizmetteki gelişme ile rekabette görülen artış, demografik değişiklikler, coğrafi sınır değişimleri sayılabilir (Güneş, 2019, s. 16).

Finansal okuryazarlık varlıkları çeşitlendirmede, tasarruflar ve sigorta gibi seviyesini düşürecek stratejiler göstererek bireylere finansal dönemlerinde yardımcı olur. Okuryazarlık bireylerin aşırı borçlanması engelleyerek faturaları vaktinde ödemesi gibi davranışlara teşvik eder. Finansal okuryazarlık kişilerin risklerden kaçınmalarının yanı sıra finansal fırsatlardan yararlanmalarını sağlayan önemli bir faktördür (Köksal, 2019, s.10)

Finansal okuryazarlığın faydalarından birisi de bireylerin borçlanma ve tasarruf konularında doğru karar alarak kişilerin refah seviyelerini arttırmasında yardımcı olur. Finansal okuryazar olan bireyler bütçeleme davranışı ile tasarruf alışkanlığı kazanmış kişilerdir. Bu kişiler tasarruf etme hakkında bilgi sahibi oldukları için tasarruf alışkanlığı kazanmakla birlikte tasarruflarını verimli bir şekilde kullanmaktadırlar (Aydoğan, 2020, s.15).

1.5.Finansal Okuryazarlığın Özellikleri

Finansal eğitimdeki amaç kişileri finansal okuryazar bilgi düzeyine getirmektir. Finansal okuryazarlıkta önemli olan kişinin konu hakkında uzman olması gerekmez bireyin kendisine yetecek kadar finansal bilgiye sahip olması ve bunu uygulaması yeterlidir. Örneğin okuryazar bir birey hisse senedi hakkında değerlendirmesi hakkında bilgisine gerek yoktur. Ancak hisse senedi hakkında bilgisinin olması ve tahvil ile farkının bilmesi gerekmektedir. Okuryazar olan bireylerin uzmanlık gerektiren bazı konularda elde edeceği bilgiyi nereden ve nasıl sahip olması gerektiğini bilmesi, bütçesini oluşturabilmesi, finansal hizmet ve ürünler hakkında bilgi sahibi olarak bunların hangilerinin kendi çıkarlarına uygun olanlar hakkında kararlar verebilmesi gerekmektedir. Ekonomi okuryazarlığı sadece gelişmiş olan ülkeler için değil gelişmekte olan ülkeler için de önemli bir konudur. Finansal okuryazarlık bireylerin bilgi, tutum, davranışlarını ilgilendirdiğinden tüm bireyler açısından önemlidir (Altan,2017,s.14).

Finansal okuryazarlık bütçe yönetimi, nakit yönetimi, finansal ürünlerin seçimi ile finansal planlama gibi özellikleri de yanında getirmektedir. Finansal okuryazarlığa sahip bir birey para yönetimi konusunda hâkim olmalıdır. Tüketici olarak yaşamakta olduğu ülkenin finansal durumu hakkında bilgi sahibi olmalı, kendi

maddi durumunu buna uygun hale getirmelidir ve zarar etmemelidir. Bu sebeple ki gelir ve gider hesaplamalarını iyi yapmalı, ani durumlarda para yönetimini iyi şekilde yönetebilmelidir (Dalcı,2021,s.22).

Finansal okuryazarlığa sahip bazı bireylerin özellikleri bulunmaktadır. Bunlar (Gültekin,2020,s.6):

Finansal okuryazarlığa sahip olan kişiler eğitim almış bilgili kişilerdir. Para yönetimi, yatırım, sigorta, bankacılık ve kredi gibi konularda bilgi sahibi olmaktadır.

Finansal okuryazar olan kişiler varlık ve para yönetimi hakkındaki temel kavramları bilirler.

Finansal okuryazar olan kişiler elde ettikleri bilgi ve birikim ile planlama yapar ve bu planlar ile hareket ederler.

Finansal okuryazarlığa sahip bireylerde bulunması gereken tutum, beceri, bilgi ve davranışlar vardır. Bunlar özetlenmek gerekirse (Dikyar,2019,s.22):

- İyi iletişim kurabilen
- Finansal planlamalar yapabilen
- Para yönetimini yapabilen
- Finansal sistemin işleyişi hakkında bilgi sahibi olan.

1.6.Finansal Okuryazarlığın Geliştirilmesi

İçinde yaşadığımız zaman da bireyler finansal davranışlarda bulunarak bir takım kararlar vermektedirler. Bu verilen kararlar ile kendi finansal güçlerine etki etmektedirler. Konu hakkında uzman kişilerce bireylerin finansal bilgileri ile finansal tutumların yani almış oldukları finansal kararların birbiri ile ilişki içinde olduğunu söylemişlerdir. Bu doğrultuda bireylerin sahip oldukları finansal bilgi seviyelerini arttırmalı ve finansal kararlar verirken içinde bulunduğu durumu anlamalıdır. Bu nedenle ki finansal okuryazarlık bireylerin finansal açıdan bilgi düzeylerini arttırmasını ve böylece finansal tutumlarını pozitif olarak etkilemesini amaçlamaktadır (Taş,2019, s.22).

Bir diğer durum ise kişiler emeklilik zamanlarında rahat bir hayat devam ettirebilmeleri için finansal okuryazarlık konusunun geliştirilmesi önemlidir.

Özellikle genç nüfus bakımından oldukça fazla olan Türkiye’ de okuryazarlığın geliştirilmesi genç yaşta alınan finansal eğitimin gelecek zamanlarda kişilerin daha rahat bir hayat sürdürmesini sağlayacaktır. Finansal okuryazarlığın geliştirilmesi bu yüzden ülkeler açısından önemli bir konudur. Ekonomi okuryazarlığı kısa dönemde önemli olabildiği gibi uzun dönem için de önemli bir konudur. Uzun dönemde finansal eğitimin genç bireylere verilmesi ve genç bireylerin geleceğe hazırlamak önemli bir konudur. Ülkemizde bu eğitim üniversite eğitimine kadar verilmemektedir. Üniversitelerde ise finansal eğitimin iktisadi alanda eğitim veren fakültelerde verilmekte olduğu görülmektedir. Türkiye için bu eğitimin kişilere ilkökul eğitiminden daha sonra temel bilgiler verilerek yanlışlığın giderilmesi ve finansal okuryazarlığın gelişimi açısından ülke ekonomisi açısından önemli konudur (Dağdelen, 2017, s.30).

Finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olması birey açısından sorun olmaktan ziyade ulusal bir sorun olmaktadır. Toplumun tasarruf ve birikim yapma alışkanlığında bulunmaması ülke açısından bir sorun teşkil etmektedir. Bu sebeple ki finansal okuryazarlık statü, cinsiyet gibi ayrımlar yapmadan tüm topluma kazandırılması ve gençlerin bu konu hakkında eğitim verilmesi gerekmektedir (Zeynelova, 2019, s.6).

Bu sebeple kişilere bir takım özellikler kazandırarak finansal okuryazarlık düzeylerini geliştirmek gerekmektedir. Bu özelliklerden bahsedilirse (Ağaç,2020 s.26) (Mason ve Wilson,2000, s.6).

- 1) Sayılara yakın olmakla birlikte bilgi teknolojilerinden yararlanabilme
- 2) Çeşitli para formlarından oluşan borçların ve kredi kartlarının mantığını kavramak
- 3) Finansal öneri ve bilgileri sorgulayabilmek, anlayabilmek ve değerlendirebilmek.
- 4) Tüketicinin hak ve sorumlulukları hakkında bilgiye sahip olmak.
- 5) Finansal gereksinimlere uygun fayda ve riskler hakkında bilgiye sahip olmak.

II.BÖLÜM

BULGULAR VE TARTIŞMA

2.1.Araştırmanın Evreni

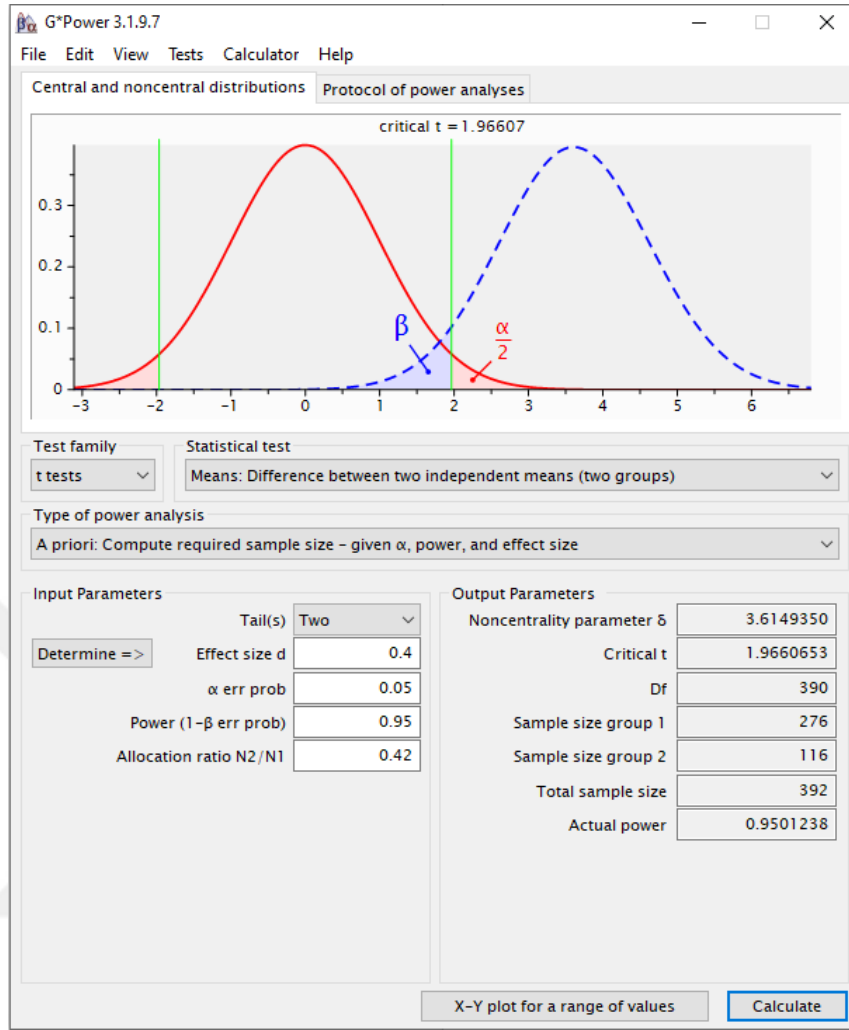
Araştırma evreninde Gaziantep ve Hasan Kalyoncu Üniversitesinde eğitim gören öğrencileri kapsamaktadır. Bu iki üniversitelerin seçilmesindeki amaç hem öğrenci sayısı hem de köklü üniversiteler olduklarından dolayı bu iki üniversite araştırmaya dahil oldu. Araştırma evreni incelendiğinde Gaziantep Üniversitesi'nde 276, Hasan Kalyoncu Üniversitesinde ise 116 kişi öğrenci sayıları mevcuttur.

Araştırmanın örneklem grubunun hesaplanmasında G*Power 3.1.9.7 sürüm paket programı kullanılmıştır. Program aracılığı ile yapılan hesaplama sonucunda aşağıda yer alan çıktıya ulaşılmıştır (Şekil 1).

t tests - Means: Difference between two independent means (two groups)

Analysis: A priori: Compute required sample size

Input:	Tail(s)	=	Two
	Effect size d	=	0.4
	α err prob	=	0.05
	Power (1- β err prob)	=	0.95
	Allocation ratio N2/N1	=	0.42
Output:	Noncentrality parameter δ	=	3.6149350
	Critical t	=	1.9660653
	Df	=	390
	Sample size group 1	=	276
	Sample size group 2	=	116
	Total sample size	=	392
	Actual power	=	0.9501238



Şekil 1. Örneklem grubunun hesaplanması

2.2.Araştırma Örnekleme

Yapılan çalışmada üniversite öğrencilerini İİBF ve diğer bölümler ile sınıflandırılması yapılmıştır. Toplam 392 öğrenciye kolayda örnekleme yöntemi ile anket çalışması uygulanmıştır.

2.3.Araştırmada Veri Toplama Yöntemi

Kolayda örnekleme kullanılarak 2 ayrı üniversitede eğitim gören öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Kendilerine çalışmanın amacından bahsedilmiş olup soruları kendilerine uygun olan cevapları işaretlemeleri gerektiği talep edilmiştir.

Anketi 4 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişilerin profillerinin tespiti için sorular sorulmuştur. Bu sorular katılımcıların cinsiyetleri, yaşları, bölümleri, sınıfları, öğrenim türleri, baba ve annelerinin eğitim durumlarını ve ayrıca kredi kartı kullanımı, bireysel emeklilik sistemine katılımlarının olup olmadığını, internet bankacılığını kullanıp kullanmadığını öğrenebilmek için evet ve hayır seçenekli sorular mevcuttur.

İkinci bölümde ise temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat ve matematik ve faiz hesaplamaları bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde ise ankete katılan öğrencilerin finansal tutum ve davranışlarını ölçmek için sorular sorulmaktadır.

Son olarak dördüncü bölümde ise finansal kavramlar hakkında öğrencilerin bilgileri ölçmeye yönelik sorular mevcuttur.

“Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi: Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi’nde Bir Araştırma” isimli bu çalışma da Kılıç ve Diğerlerinin(2015)”Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik” isimli Gaziantep Üniversitesi öğrencilerine yönelik yapılan çalışmasındaki anketinden faydalanılmıştır. Bu çalışma dışında Tosun(2016)”Lise öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması” isimli yüksek lisans tezinde kullanmış olduğu ankettten faydalanılmıştır.

2.4.Bulgular

2.4.1 Hasan Kalyoncu Üniversitesi’ne Ait Bulguların İncelenmesi

Çalışmaya Hasan kalyoncu üniversitesinden 116 gönüllü katılımcı dâhil edilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen katılımcılardan 30 (% 25,9)’unun erkek, 86 (% 74,1)’sının ise kadın olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılanların 14 (% 12,1)’ünün İİBF bölümünde, 102 (% 87,9)’sinin ise diğer bölümlerde öğrenim gördükleri saptanmıştır.

Öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine bakıldığında sırasıyla; 22 (% 19,0)'sinin 1. Sınıf, 15 (% 12,9)'inin 2. sınıf, 32 (% 27,6)'sinin 3. sınıf, 47 (% 40,5)'sinin 4. sınıfta öğrenim gördükleri tespit edilmiştir.

Öğrenim türü açısından tüm öğrencilerinin örgün öğretimde eğitim gördükleri belirlenmiştir.

Öğrencilerinin babalarının eğitim durumu incelendiğinde sırasıyla; 1 (% 0,9)'inin okuryazar olmadığı, 4 (% 3,4)'ünün okuryazar, 57 (% 49,1)'sinin ilköğretim, 24 (% 20,7)'ünün lise, 27 (% 23,3)'ünün üniversite, 3 (% 2,6)'ünün ise lisansüstü mezuniyete sahip oldukları saptanmıştır.

Annelerin eğitim durumları ise sırasıyla; 14 (% 12,1)'ünün okuryazar olmadığı, 4 (% 3,4)'ünün okuryazar olduğu, 61 (% 52,6)'inin ilköğretim, 22 (% 19)'sinin lise, 15 (% 12,9)'inin ise üniversite mezunu oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin 73 (% 62,9)'ünün kredi kartı kullandıkları saptanmıştır.

Emeklilik sistemi konusunda 12 (% 10,3) katılımcı bilgisi olduğunu bildirmiştir.

İnternet bankacılığı kullanımı katılımcıların 90 (% 77,6)'ında tespit edilmiştir (Tablo 3.).

Öğrencilerin yaş ortalamaları $22,5 \pm 4,6$ yıl olduğu saptandı.

Tablo 3.

Hasan Kalyoncu üniversitende öğrencilerin demografik bulgularının incelenmesi

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Erkek	30	25,9
Kadın	86	74,1
Okuduğu bölüm		
İİBF	14	12,1
Diğerleri	102	87,9

Okuduğu Sınıf		
1	22	19
2	15	12,9
3	32	27,6
4	47	40,5
Öğrenim türü		
Örgün öğretim	116	100
İkinci öğretim	-	-
Baba eğitim durumu		
Okuryazar değil	1	0,9
Okur yazar	4	3,4

İlköğretim	57	49,1
Lise	24	20,7
Üniversite	27	23,3
Lisansüstü	3	2,6
Anne eğitim durumu		
Okuryazar değil	14	12,1
Okur yazar	4	3,4
İlköğretim	61	52,6
Lise	22	19
Üniversite	15	12,9
Lisansüstü	-	
Kredi kartı kullanımı		
Evet	73	62,9
Hayır	43	37,1
Emeklilik sistemi		
Evet	12	10,3
Hayır	104	89,7
İnternet bankacılığı		
Evet	90	77,6
Hayır	26	22,4
	Ort±ss	Med (Min-Maks)
Yaş	22,5±4,6	21 (18-49)

Tablo 4.'de Hasan Kalyoncu üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık sorularına verdikleri yanıtlar incelendiğinde;

Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 64,7 (n=75) 'Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.', % 44,8 (n=52) 'Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.' ve % 42,2 (n=49) 'Türkiye'de enflasyon oranı %10'un altındadır.' yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 14,7 (n=17) 'Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.', % 30,2 (n=35) 'Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.', % 39,7 (n=46) 'Borsalarda sadece hisse senedi alım-satım yapılmaktadır.', % 39,7 (n=43) 'Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.' ve % 37,1 (n=43) 'Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.' olduğu saptanmıştır.

Bireysel Bankacılık sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 76,7 (n=89) 'Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.', % 80,2 (n=93) 'IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.' ve % 69,0'unun (n=80) 'İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.' yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 46,6 (n=54) 'Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.', % 37,9 (n=44) 'EFT,

aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.’ ve % 35,3 (n=41) ‘İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilmektedir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Emeklilik sigorta sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 81,9 (n=95) ‘SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.’, % 67,2 (n=78) ‘Türkiye’de emeklilik yaşı herkes için 65’tir.’ ve % 71,6 (n=83) ‘Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir’ yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 14,7 (n=17) ‘Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktördür.’ ve % 35,3 (n=41) ‘Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Yatırım sorularına katılımcılar en çok % 50,9 (n=59)’unun ‘Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.’ yönergesini doğru yanıtladığı saptanmıştır. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 11,2 (n=13) ‘Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olursunuz’, % 32,8 (n=38) ‘Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.’, % 18,1 (n=21) ‘Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.’ ve % 28,4 (n=33) ‘Döviz, bir tasarruf aracıdır.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Vergi ve Mevzuat sorularına katılımcıların % 69,0 (n=80)’unun ‘Her iş yeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.’ yönergesini doğru yanıtladığı saptanmıştır. . En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 39,7 (n=46) ‘Türkiye’de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.’, % 12,1 (n=14) ‘Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası’na kayıt yaptırmak gerekmektedir.’ ve % 31,0 (n=36) ‘Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak’ta başlayıp, 31 Aralık’ta sona erer.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları saptanmıştır.

“Amerikan Doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir.” sorusuna katılımcıların % 45,7 (n=53)’sinin doğru yanıt verdikleri saptanmıştır.

Tablo 4.

Hasan Kalyoncu Üniversitende öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık yanıtlarının incelenmesi

	Doğru		Yanlış	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans				
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	75	64,7	41	35,3
Türkiye'de enflasyon oranı %10'un altındadır.	49	42,2	67	57,8
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	17	14,7	99	85,3
Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	35	30,2	81	69,8
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satım yapılmaktadır.	46	39,7	70	60,3
Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.	46	39,7	70	60,3
Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.	43	37,1	73	62,9
Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	52	44,8	64	55,2
Bireysel Bankacılık				
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	89	76,7	27	23,3
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	54	46,6	62	53,4
IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	93	80,2	23	19,8
EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	44	37,9	72	62,1
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.	80	69,0	36	31,0
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.	41	35,3	75	64,7
Emeklilik Sigorta				
Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktördür.	17	14,7	99	85,3
SGK(Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	95	81,9	21	18,1
Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.	78	67,2	38	32,8
Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir	83	71,6	33	28,4
Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	41	35,3	75	64,7
Yatırım				
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olursunuz	13	11,2	103	88,8
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	38	32,8	78	67,2
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	21	18,1	95	81,9
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	33	28,4	83	71,6
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	59	50,9	57	49,1
Vergi ve Mevzuat				
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	46	39,7	70	60,3
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	14	12,1	102	87,9

Her iş yeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	80	69,0	36	31,0
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp ,31 Aralık'ta sona erer.	36	31,0	80	69,0
Amerikan Doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir.	53	45,7	63	54,3

Matematik ve Faiz hesaplamaları sorularına katılımcılar en çok sırasıyla % 74,1 (n=86)'inin "Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira,350 TL ulaşım gideri,500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir." ve % 56,0 (n=65) "Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın.1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz" yönergesini doğru yanıtladığı saptanmıştır. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların % 45,7 (n=53) 'Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.', % 6,0 (n=7) 'Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı%6 ise,1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır.' ve % 11,2 (n=13) 'Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor.50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır' yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir (Tablo 5.).

Tablo 5.

Diğer sorularına ilişkin verilen yanıtların incelenmesi

	Doğru		Yanlış	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Metamatik ve Faiz Hesaplamaları				
Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira,350 TL ulaşım gideri,500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.	86	74,1	30	25,9
Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.	53	45,7	63	54,3
Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın.1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz	65	56,0	51	44,0
Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı%6 ise,1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır.	7	6,0	109	94,0
Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor.50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır	13	11,2	103	88,8

2.4.2. Gaziantep Üniversitesi'ne Ait Bulguların İncelenmesi

Çalışmaya Gaziantep üniversitesinden 275 gönüllü katılımcı dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen katılımcılardan 108 (% 39,3)'unun erkek, 167 (% 60,7)'sinin ise kadın olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılanların 69 (% 25,1)'unun İİBF bölümünden, 206 (% 74,9)'sının ise diğer bölümlerde öğrenim gördükleri saptanmıştır.

Öğrencilerin okudukları sınıf değişkenine bakıldığında sırasıyla; 55 (% 20,0)'inin 1. Sınıf, 71 (% 25,8)'inin 2. sınıf, 65 (% 25,8)'inin 3. sınıf, 84 (% 30,5)'ünün ise 4. sınıfta öğrenim gördükleri tespit edilmiştir.

Öğrenim türü açısından 236 (% 85,8) öğrencinin örgün eğitim, 39 (% 14,2)'unun ise ikinci öğretimde eğitim gördükleri belirlenmiştir.

Öğrencilerinin babalarının eğitim durumu incelendiğinde sırasıyla; 5 (% 1,8)'inin okuryazar olmadığı, 14 (% 5,1)'ünün okur yazar, 130 (% 47,3)'ünün ilköğretim, 78 (% 28,4)'ünün lise, 41 (% 14,9)'inin üniversite, 7 (% 2,5)'sinin ise lisansüstü mezuniyete sahip oldukları saptanmıştır.

Annelerin eğitim durumları ise sırasıyla; 38 (% 13,8)'inin okuryazar olmadığı, 30 (% 10,9)'unun okur yazar olduğu, 142 (% 51,6)'sinin ilköğretim, 46 (% 16,7)'sının lise, 16 (% 5,8)'sının üniversite mezunu, 3 (% 1,1)'ünün lisansüstü mezunu oldukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin 178 (% 64,7)'inin kredi kartı kullandıkları saptanmıştır.

Emeklilik sistemi konusunda 43 (% 15,6) katılımcının bilgisi olduğunu bildirmiştir.

İnternet bankacılığı kullanımı katılımcıların 239 (% 86,9)'unda tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yaş ortalamaları $22,5 \pm 3,2$ yıl olduğu saptandı (Tablo 6.).

Tablo 6.

Gaziantep Üniversitendeki çalışmaya öğrencilerin demografik bulgularının incelenmesi

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		

Erkek	108	39,3
Kadın	167	60,7
Okuduğu bölüm		
İİBF	69	25,1
Diğerleri	206	74,9
Okuduğu Sınıf		
1	55	20,0
2	71	25,8
3	65	23,6
4	84	30,5

Öğrenim türü		
Örgün öğretim	236	85,8
İkinci öğretim	39	14,2
Baba eğitim durumu		
Okuryazar değil	5	1,8
Okur yazar	14	5,1
İlköğretim	130	47,3
Lise	78	28,4
Üniversite	41	14,9
Lisansüstü	7	2,5
Anne eğitim durumu		
Okuryazar değil	38	13,8
Okur yazar	30	10,9
İlköğretim	142	51,6
Lise	46	16,7
Üniversite	16	5,8
Lisansüstü	3	1,1
Kredi kartı kullanımı		
Evet	178	64,7
Hayır	97	35,3
Emeklilik sistemi		
Evet	43	15,6
Hayır	232	84,4
İnternet bankacılığı		
Evet	239	86,9
Hayır	36	13,1
	Ort±ss	Med (Min-Maks)
Yaş	22,5±3,2	22 (18-46)

Tablo 7.'de Gaziantep Üniversitende öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık yanıtlarına verdikleri yanıtlar incelenmiştir.

Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 79,6 (n=219) 'Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.' ve % 58,5 (n=161) 'Türkiye'de enflasyon oranı %10'un altındadır.' yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların ise % 24,0 (n=66) 'Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.', % 44,0 (n=121) 'Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal

açından bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.’, % 49,8 (n=137) ‘Borsalarda sadece hisse senedi alım-satım yapılmaktadır.’, % 49,5 (n=136) ‘Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.’, % 48,0 (n=132) ‘Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.’ ve % 49,1 (n=135) ‘Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Emeklilik sigorta sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 81,9 (n=95) ‘SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.’, % 67,2 (n=78) ‘Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.’ ve % 71,6 (n=83) ‘Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir’ yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların ise % 46,5 (n=128) ‘EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.’ ve % 47,3 (n=130) ‘İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Emeklilik sigorta sorularına katılımcılar en çok sırasıyla; % 81,9 (n=95) ‘SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.’, % 67,2 (n=78) ‘Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.’ ve % 71,6 (n=83) ‘Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir’ yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların ise % 16,0 (n= 44) ‘Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktördür.’ ve % 39,6 (n=109) ‘Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Yatırım sorularına katılımcılar en çok katılımcıların % 53,5 (n=147)'inin ‘Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.’ yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların ise % 20,0 (n=55) ‘Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olursunuz’, % 31,6 (n=87) ‘Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.’, % 30,5 (n=84) ‘Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.’ ve %

32,7 (n=90) ‘Döviz, bir tasarruf aracıdır.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları gözlenmiştir.

Vergi ve mevzuat sorularına katılımcılar en çok katılımcıların en çok sırasıyla; % 74,5 (n=205) ‘Her iş yeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.’ ve % 57,8 (n=159) “Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp ,31 Aralık'ta sona erer.” yönergelerini doğru yanıtladıkları gözlenmiştir. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların ise; % 46,2 (n=127) ‘Türkiye’de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.’ ve % 16,0 (n=16) ‘Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir.

Tablo 7.

Gaziantep Üniversitende öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık sorularına verdikleri yanıtların incelenmesi

	Doğru		Yanlış	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans				
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	219	79,6	56	20,4
Türkiye’de enflasyon oranı %10’un altındadır.	161	58,5	114	41,5
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	66	24,0	209	76,0
Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	121	44,0	154	56,0
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satım yapılmaktadır.	137	49,8	138	50,2
Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.	136	49,5	139	50,5
Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.	132	48,0	143	52,0
Ons,altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	135	49,1	140	50,9
Bireysel Bankacılık				
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	220	80,0	55	20,0
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	140	50,9	135	49,1
IBAN,uluslararası banka hesap numarasıdır.	219	79,6	56	20,4
EFT,aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	128	46,5	147	53,5
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.	195	70,9	80	29,1
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.	130	47,3	145	52,7
Emeklilik Sigorta				
Bireyin yaşı,araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktördür.	44	16,0	231	84,0
SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	235	85,5	40	14,5
Türkiye’de emeklilik yaşı herkes için 65’tir.	158	57,5	117	42,5
Bireysel emeklilik sistemi,aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir	207	75,3	68	24,7

Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	109	39,6	166	60,4
Yatırım				
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olursunuz	55	20,0	220	80,0
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	87	31,6	188	68,4
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	84	30,5	191	69,5
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	90	32,7	185	67,3
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	147	53,5	128	46,5
Vergi ve Mevzuat				
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	127	46,2	148	53,8
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	44	16,0	231	84,0
Her iş yeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	205	74,5	70	25,5
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp ,31 Aralık'ta sona erer.	159	57,8	116	42,2
Amerikan Doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir.	142	51,6	133	48,4

“Amerikan Doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir.” sorusuna katılımcıların % 51,6 (n=142)’sının doğru yanıt verdikleri saptanmıştır.

Tablo 8.’da Gaziantep Üniversitende öğrenim gören öğrencilerin diğer sorulara verdikleri yanıtların cevapları incelenmiştir.

Matematik ve Faiz hesaplamaları sorularına katılımcılar en çok katılımcıların % 57,5 (n=158)’inin ‘Banka hesabınızda 100 TL’niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın.1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz’ yönergesine doğru yanıt verdikleri saptanmıştır. En az yanıt verme oranları ise katılımcıların; % 5,5 (n=15) ‘Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira,350 TL ulaşım gideri,500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey’in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.’, % 38,2 ‘Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.’, % 8,0 (n=22) ‘Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı%6 ise,1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır.’ ve % 13,8 (n=38)’inin ‘Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor.50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır’ yönergelerini yanlış yanıtladıkları tespit edilmiştir (Tablo 8.).

Tablo 8.

Diğer sorularına ilişkin verilen yanıtların incelenmesi

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Metamatik ve Faiz Hesaplamaları				
Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira,350 TL ulaşım gideri,500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.	15	5,5	260	94,5
Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.	105	38,2	170	61,8
Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın.1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz	158	57,5	117	42,5
Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5,enflasyon oranı%6 ise,1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır.	22	8,0	253	92,0
Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor.50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır	38	13,8	237	86,2

2.4.3. Üniversiteler Arasındaki Ölçek Puanlarının Ölçülmesi ve Genel Hipotezler

Bu bölümde çalışmada kullanılan; Temel düzeyde ekonomi ve finans, Bireysel bankacılık, Emeklilik ve sigortacılık, Yatırım, Vergi ve mevzuat ile Toplam ölçek puanlarına ait ortalama, standart sapma, çarpıklık ve basıklık değerleri özetlenmiştir (Tablo 2.7). Tablo 2.7’de kullanılan ölçek skorlarının normal dağılıp dağılmadığını anlamak için Çarpıklık ve Basıklık testlerine başvuruldu. Hair ve arkadaşları (2013), yaptıkları çalışmada çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ve -1 değer aralığında olması gerektiğini bildirmiştir. Yapılan çalışmada kullanılan ölçek puanlarının çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında; -1 ve + 1 değerleri arasında olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda ölçek puanları ile ilişkin yapılan karşılaştırmalarda parametrik testlerin kullanılması gerekliliği tespit edilmiştir (Tablo 9.).

Tablo 9.

Çalışmada kullanılan ölçek puanlarına ait dağılımların incelenmesi

	İfade sayısı	Ort±ss	Çarpıklık	Basıklık
Temel düzeyde ekonomi ve finans	8	3,75±2,2	-0,169	-0,925
Bireysel bankacılık	6	3,66±1,6	-0,783	0,012
Emeklilik ve sigortacılık	5	2,72±1,3	-0,565	-0,285
Yatırım	5	1,60±1,3	0,387	-0,627
Vergi ve mevzuat	4	1,81±1,1	-0,178	-0,813

Toplam	28	13,6±5,7	-0,548	-0,202
--------	----	----------	--------	--------

Tablo 10.

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları

	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Temel düzeyde ekonomi ve finans	3,12±2,0	4,02±2,1	-3,823	<0,001**

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerden Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Tablo 10.).

H0: Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ortalaması ankete katılanlar öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H0 Hipotezi kabul edilir.

Tablo 11.

Bireysel Bankacılık ortalaması öğrenciler bakımından farklılıkları

	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Bireysel bankacılık	3,45±1,6	3,75±1,5	-1,724	0,085

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerden Bireysel Bankacılık ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Tablo 11.).

H1: Bireysel Bankacılık ortalaması ankete katılım sağlayan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H1 Hipotezi kabul edilir.

Tablo 12.

Emeklilik ve Sigortacılık ortalaması öğrenciler bakımından farklılıkları

	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Emeklilik ve sigortacılık	2,70±1,2	2,73±1,3	-0,224	0,823

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerden Emeklilik ve Sigortacılık ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 12.).

H2: Emeklilik ve Sigortacılık ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H2 hipotezi kabul edilir.

Tablo 13.

Yatırım ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları

	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Yatırım	1,41±1,3	1,68±1,3	-1,919	0,056

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerde Yatırım ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 13.).

H3: Yatırım ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H3 hipotezi kabul edilir.

Tablo 14.

Vergi ve Mevzuat ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları

	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Vergi ve mevzuat	1,51±1,1	1,94±1,1	-3,507	0,001**

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerde Vergi ve Mevzuat ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 14.).

H4: Vergi ve Mevzuat ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

H4 hipotezi kabul edilir.

Tablo 15.

Toplam ortalamasının öğrenciler bakımından farklılıkları

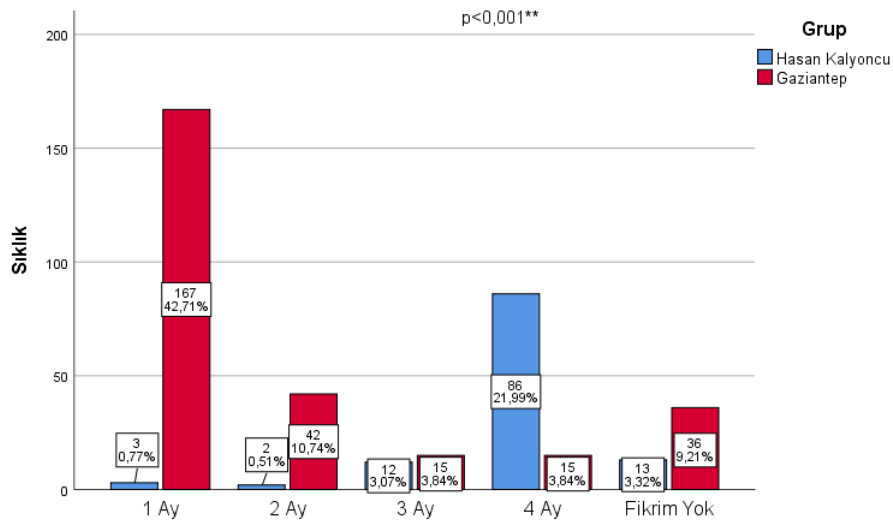
	Hasan kalyoncu	Gaziantep	t	p
	Ort±ss	Ort±ss		
Toplam	12,2±5,5	14,1±5,7	-3,087	0,002**

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: bağımsız student t-testi

Araştırmaya katılan öğrencilerde Toplam ortalamalarının ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Tablo 15.).

H5: Toplam ortalaması ankete katılan öğrenciler bakımından Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi ile farklılık vardır.

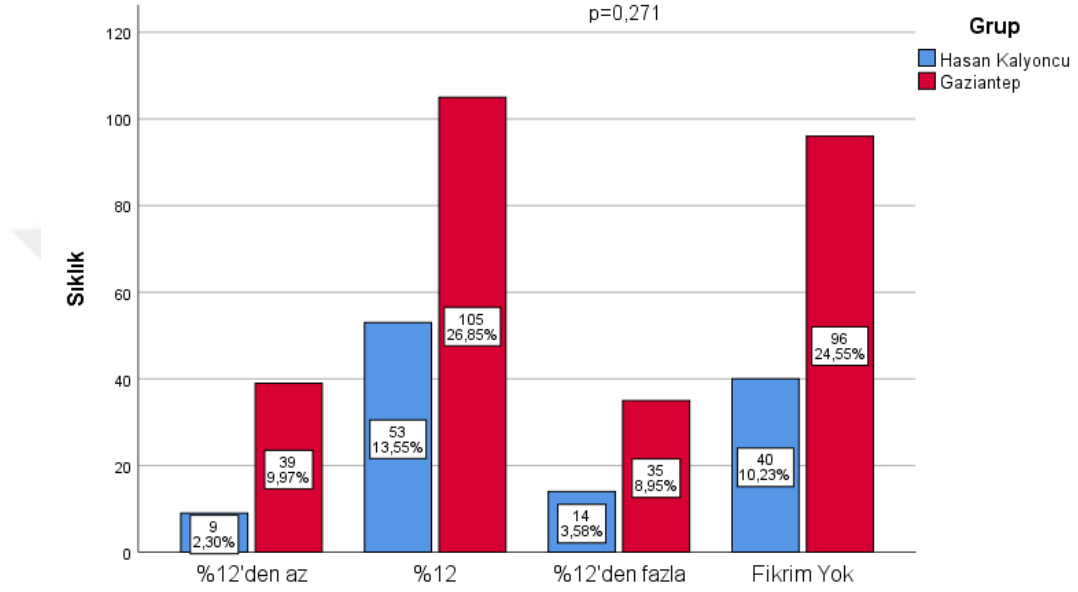
H5 hipotezi kabul edilir.



Şekil 2. Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira, 350 TL ulaşım gideri, 500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.

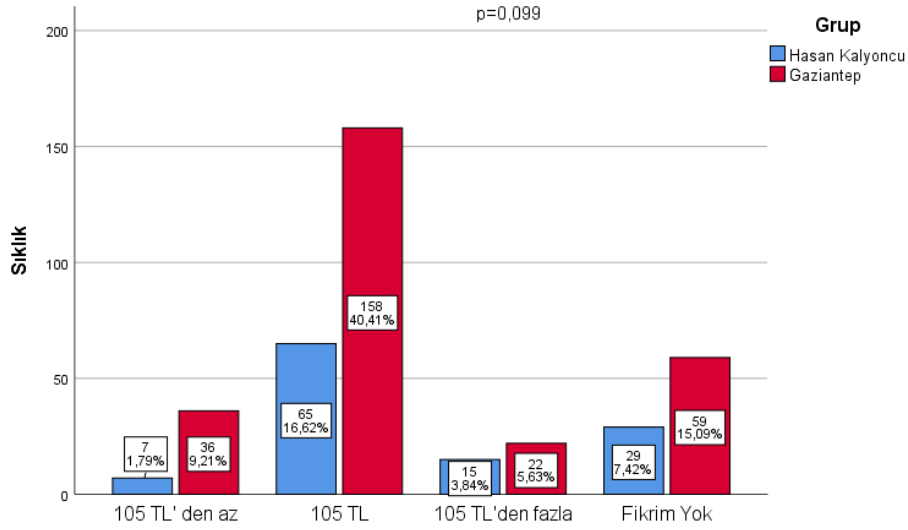
Katılımcılara yöneltilen 'Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira, 350 TL ulaşım gideri, 500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.' yönergesinde doğru yanıt 4 aydır. Şekil 2'ye bakıldığında Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlerin, Gaziantep üniversitesinde eğitim gören öğrencilere

göre doğru yanıt verme oranlarının anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,001$) (Şekil 2).



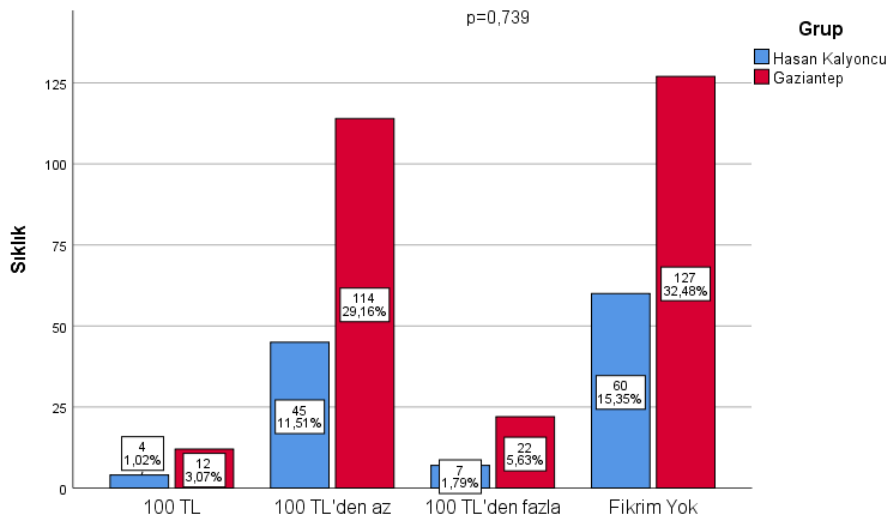
Şekil 3. Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.

Şekil 3’de yönergesinde doğru yanıt % 12’dir. Gaziantep üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin doğru yanıt verme oranlarının, Hasan kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek orana sahip oldukları gözlenirken; aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$).



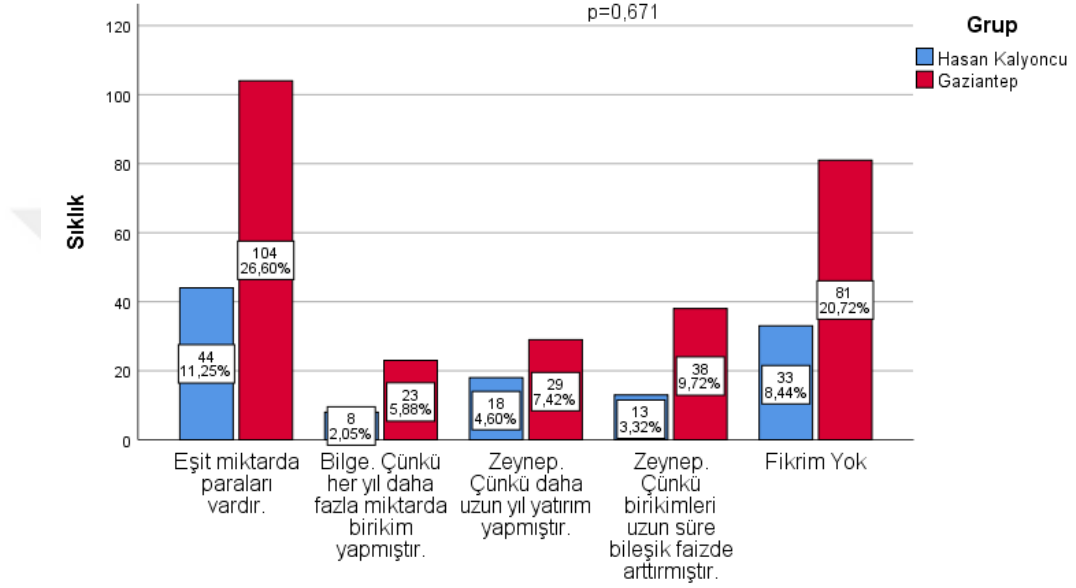
Şekil 4. Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın. 1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünüyorsunuz

Sorusuna yöneltilen yönergesinin doğru yanıtı 105 TL'dir. Katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin doğru yanıt verme oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,099$; $p>0,05$) (Şekil 4).



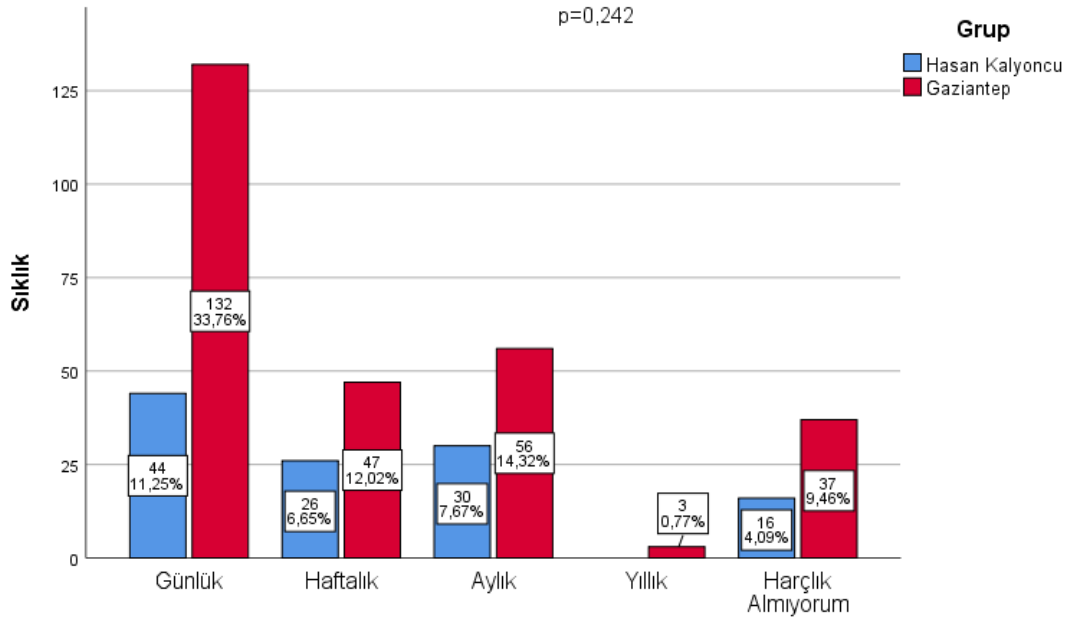
Şekil 5. Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5, enflasyon oranı %6 ise, 1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır

Şekil 5 Yönergesinin doğru yanıtı 100 TL’den fazladır. Verilen yanıtlardaki doğruluk oranına bakıldığında Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olmasına karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,739$; $p>0,05$) (Şekil 5).



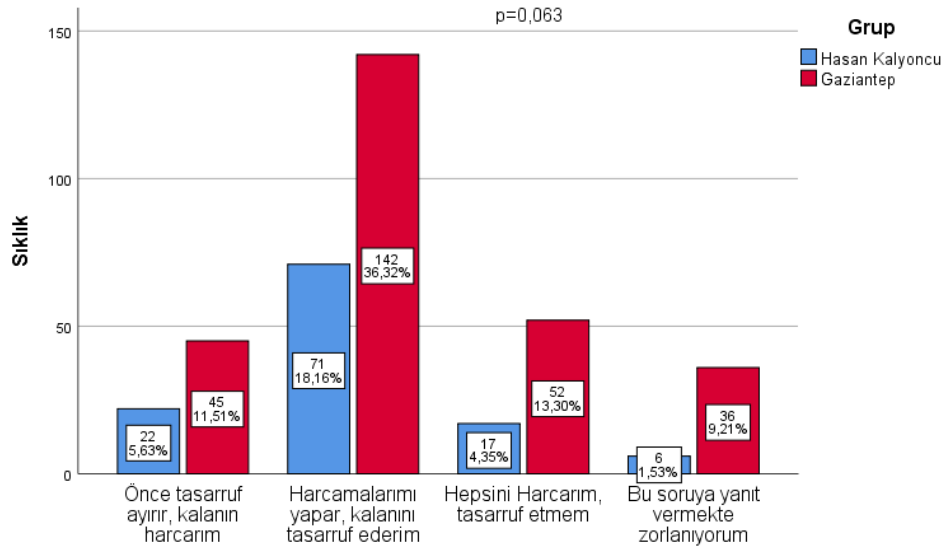
Şekil 6. Zeynep ve Bilge aynı yaşta. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor. 50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır

Şekil 6 Yönergesinin doğru yanıtı ‘Zeynep. Çünkü birikimleri uzun süre bileşik faizde arttırmıştır.’ cevabıdır. Bu oran Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olmasına karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,671$; $p>0,05$) (Şekil 6).



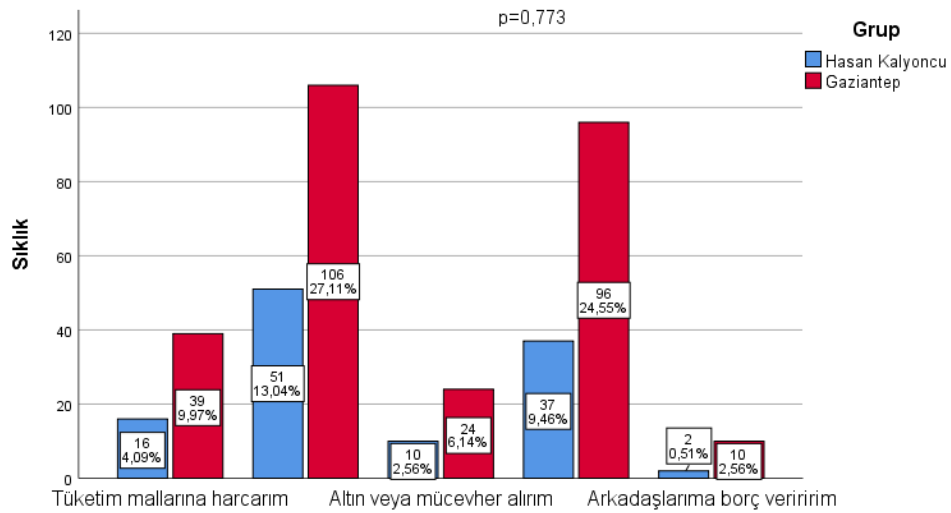
Şekil 7. Harçlığınızı ne sıklıkla kullanıyorsunuz

Yönergesine Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin günlük harcama oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,242$; $p>0,05$)(Şekil 7).



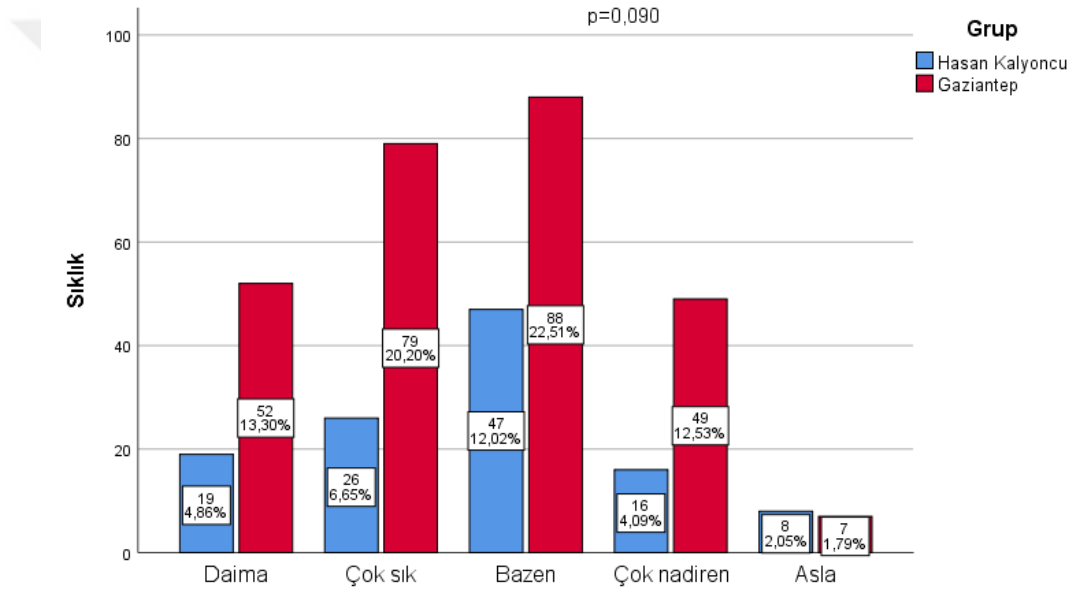
Şekil 8. Harçlığınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz

Yönergesine Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin 'harcamalarımı yapar, kalanını tasarruf ederim' oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,063$; $p>0,05$)(Şekil 8).



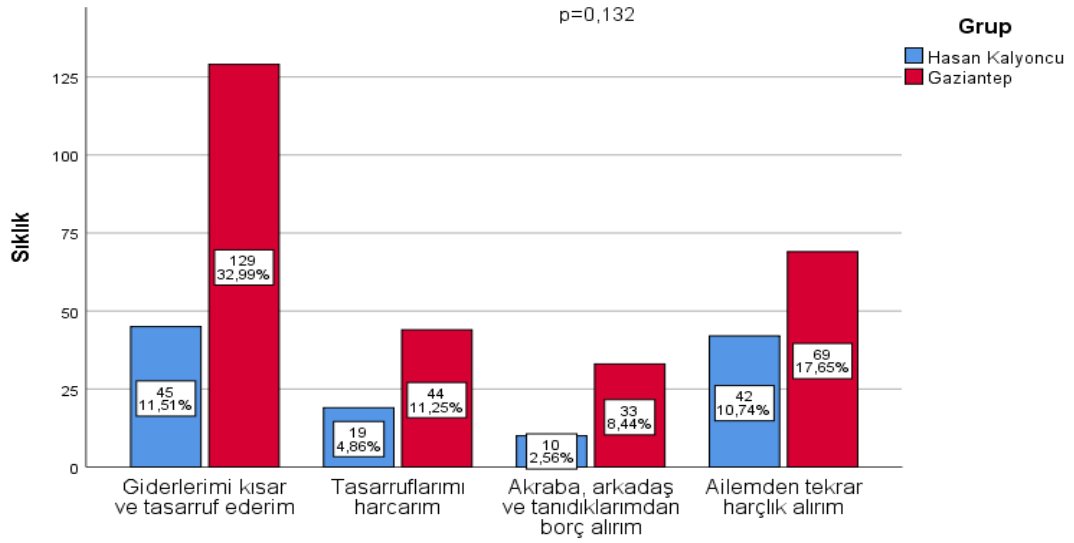
Şekil 9. Bir sonraki harçlığınızı almadan önce arda kalan paranız varsa ne yaparsınız

Yönergesine Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerin ‘nakit olarak tutarım’ ve ‘Bankada olan hesabıma’ şeklinde yanıtlama oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,773$; $p>0,05$) (Şekil 9).



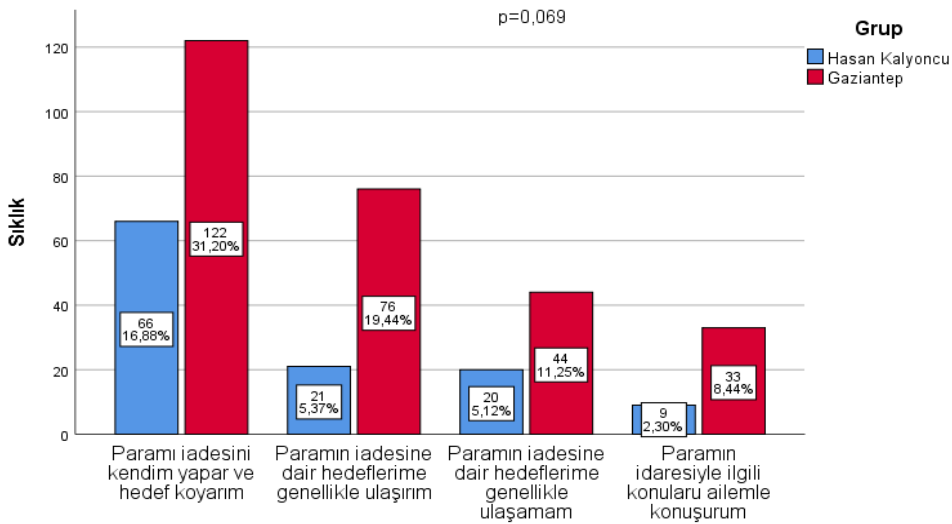
Şekil 10. *Yeni harçlığınızı almadan önce elinizdeki para ne kadar sıklıkla tükenir*

Yönergesinde ‘daima’, ‘çok sık’, ‘bazen’ ve ‘çok nadiren’ şeklinde verilen yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,090$; $p>0,05$) (Şekil 10).



Şekil 11. Bir sonraki harçlığınızı almadan paranız tükenirse genellikle ne yaparsınız

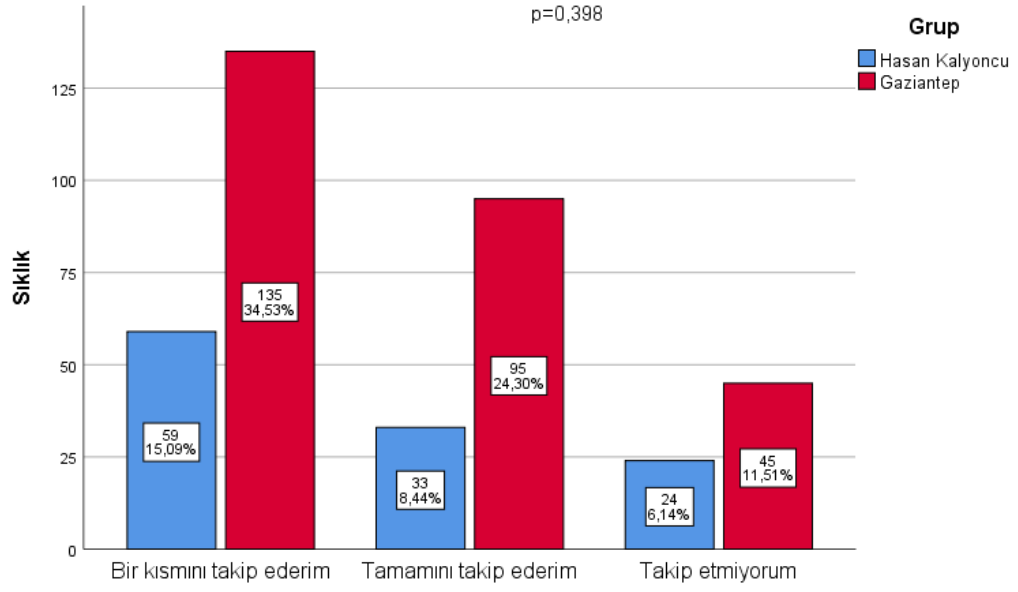
Yönergesinde ‘Giderlerimi kısırar ve tasarruf ederim’ ile ‘Ailemden tekrar harçlık alırım’ şeklinde verilen yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Buna karşın aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı bulunmamıştır ($p=0,132$; $p>0,05$) (Şekil 11).



Şekil 12. Para iadesi ile ilgili davranışınız hangisidir

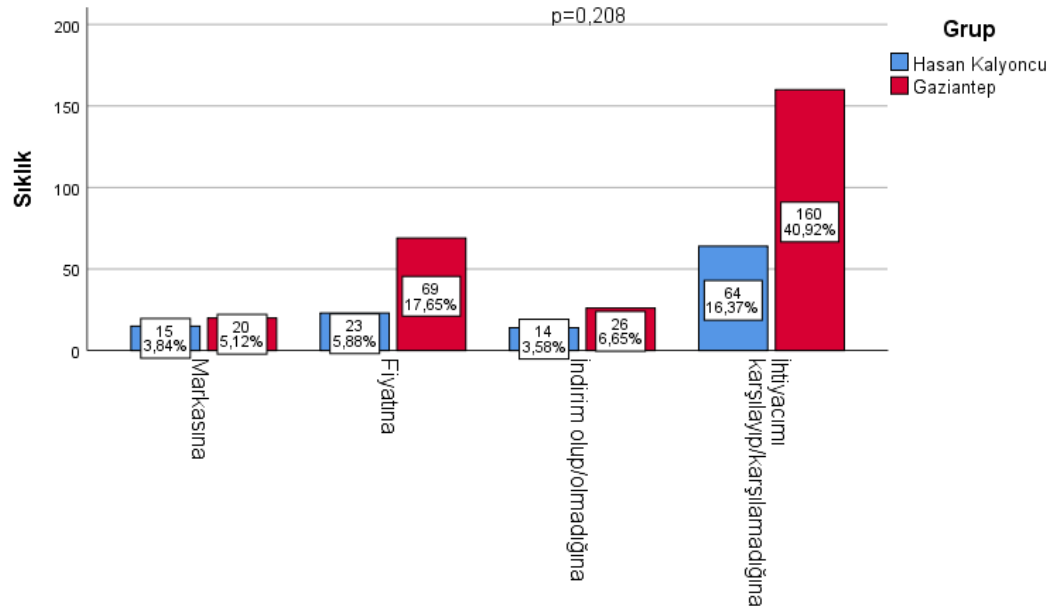
Yönergesinde ‘Paramı iadesini kendim yapar ve hedef koyarım’ şeklinde verilen yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan

Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,069$; $p>0,05$) (Şekil 12).



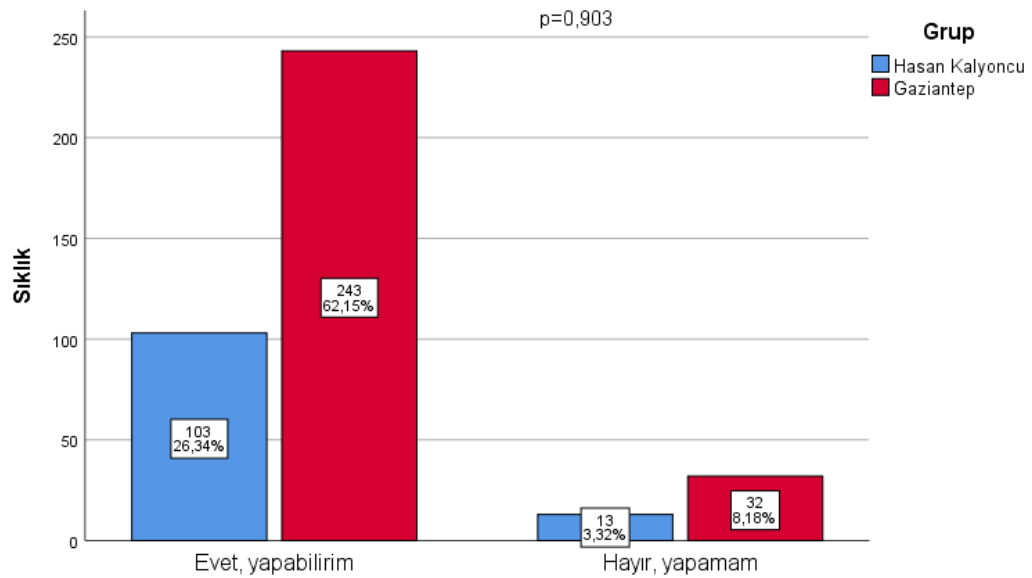
Şekil 13. *Günlük, aylık ya da yıllık harcamalarınızı takip eder misiniz*

Yönergesine katılımcıların ‘Bir kısmını takip ederim’ şeklinde yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,398$; $p>0,05$) (Şekil 13).



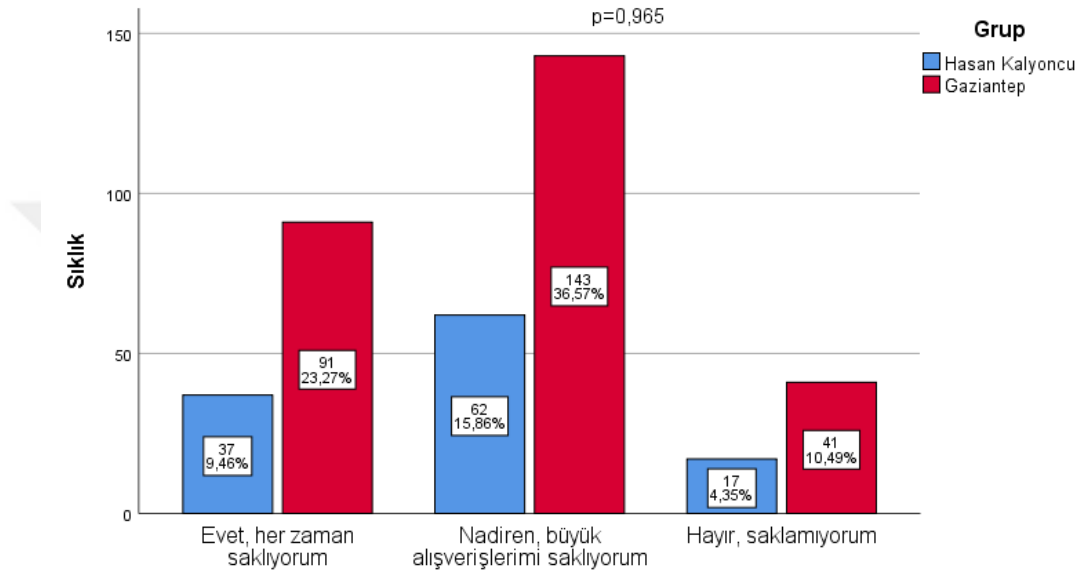
Şekil 14. Herhangi bir üründe nelere dikkat edersiniz

Yönergesine ‘İhtiyacımı karşılayıp/karşılamadığına’ şeklinde yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,208$; $p>0,05$) (Şekil 14).



Şekil 15. Bir markette fiyatlarına bakarak herhangi bir markada veya ambalaj büyüklüğünde fiyat karşılaştırmasını kolaylıkla yapabilir misiniz

Yönergesine ‘Evet, yapabilirim’ şeklinde yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p=0,903$; $p>0,05$) (Şekil 15).



Şekil 16. *Alışveriş yaptıktan sonra ödediğiniz tutarı gösteren fiş veya faturayı saklıyor musunuz*

Yönergesine ‘Nadiren, büyük alışverişlerimi saklıyorum’ şeklinde yanıtlama oranlarının Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre daha yüksek olduğu gözlenmesine karşın, aradaki fark istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p=0,965$; $p>0,05$) (Şekil 16.)

Tablo 16.

Finansal kavram sorulara verilen yanıtların üniversiteler arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Hiç duymadım	Sadece duydum	Bilgim var	p
	n(%)	n(%)	n(%)	
Faiz				
Hasan kalyoncu	2 (15,4)	20 (29,4)	94 (30,3)	0,513
Gaziantep üniversitesi	11 (84,6)	48 (70,6)	216 (69,7)	
Kredi kartı				
Hasan kalyoncu	-	10 (26,3)	106 (30,8)	0,121
Gaziantep üniversitesi	9 (100)	28 (73,7)	238 (69,2)	
Sigorta				

Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	4 (25) 12 (75)	26 (30,6) 59 (69,4)	86 (29,7) 204 (70,3)	0,904
Mevduat				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	12 (36,4) 21 (63,6)	63 (32,1) 133 (67,9)	41 (25,3) 121 (74,7)	0,252
Hisse senedi				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	11 (33,3) 22 (66,7)	67 (32,5) 139 (67,5)	38 (25) 114 (75)	0,272
Bireysel emeklilik				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	4 (28,6) 10 (71,4)	56 (35) 104 (65)	56 (25,8) 161 (74,2)	0,154
Yatırım fonu				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	21 (38,2) 34 (61,8)	59 (27,6) 155 (72,4)	36 (29,5) 86 (70,5)	0,307
Döviz kuru				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	17 (45,9) 20 (54,1)	42 (30,4) 96 (69,6)	57 (26,4) 159 (73,6)	0,054
Borsa				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	7 (41,2) 10 (58,8)	54 (28,3) 137 (71,7)	55 (30,1) 128 (69,9)	0,530
Tasarruf				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	3 (18,8) 13 (81,2)	12 (33,3) 24 (66,7)	101 (29,8) 238 (70,2)	0,563
Merkez bankası				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	6 (40) 9 (60)	33 (35,9) 59 (64,1)	77 (27,1) 207 (72,9)	0,187
Enflasyon				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	3 (25) 9 (75)	50 (42,4) 68 (57,6)	63 (24,1) 198 (75,9)	0,001**
Katılım bankası				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	20 (37,7) 33 (62,3)	67 (33,2) 135 (66,8)	29 (21,3) 107 (78,7)	0,025*
EFT				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	7 (35) 13 (65)	18 (29) 44 (71)	91 (29,4) 218 (70,6)	0,864
ÖTV				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	13 (37,1) 22 (62,9)	35 (28,9) 86 (71,1)	68 (28,9) 167 (71,1)	0,598
TÜFE				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	38 (32,2) 80 (67,8)	47 (32) 100 (68)	31 (24,6) 95 (75,4)	0,319
Cari Açık				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	28 (37,8) 46 (62,2)	46 (33,8) 90 (66,2)	42 (23,2) 139 (76,8)	0,028*

Resesyon				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	73 (35,8) 131 (64,2)	35 (28,2) 89 (71,8)	8 (12,7) 55 (87,3)	0,002**
Bono				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	57 (38) 93 (62)	38 (26,8) 104 (73,2)	21 (21,2) 78 (78,8)	0,011*
İthalat				
Hasan kalyoncu Gaziantep üniversitesi	13 (39,4) 20 (60,6)	23 (38,3) 37 (61,7)	80 (26,8) 218 (73,2)	0,091
Stopaj				

Hasan kalyoncu	50 (35,2)	42 (32,3)	24 (20,2)	0,022*
Gaziantep üniversitesi	92 (64,8)	88 (67,7)	95 (79,8)	

* $p < 0,05$, ** $p < 0,001$, Ki-kare ve Fisher exact test

Gaziantep üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Enflasyon ($p=0,001$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Katılım bankası ($p=0,025$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranı Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Gaziantep üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Cari Açık ($p=0,028$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olması istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$).

Resesyon ($p=0,002$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranı Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Gaziantep üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin Bono ($p=0,011$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranlarının, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim gören üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olması istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$).

Stopaj ($p=0,022$) konusunda ‘bilgim var’ şeklinde yanıtlama oranı Gaziantep üniversitesinde eğitim görenlerde, Hasan Kalyoncu üniversitesinde eğitim görenlere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$).

Tablo 16’de yer alan Faiz ($p=0,513$), Kredi kartı ($p=0,121$), Sigorta ($p=0,904$), Mevduat ($p=0,252$), Hisse senedi ($p=0,272$), Bireysel emeklilik ($p=0,154$), Yatırım fonu ($p=0,307$), Döviz kuru ($p=0,054$), Borsa ($p=0,530$), Tasarruf ($p=0,563$), Merkez Bankası ($p=0,187$), EFT ($p=0,864$), ÖTV ($p=0,598$), TÜFE ($p=0,319$) ve İthalat ($p=0,091$) bilgi değişkenleri ile Hasan Kalyoncu üniversitesi ile

Gaziantep üniversitesi öğrencilerinde vermiş oldukları yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

2.4.4. Üniversitelerin Demografik Verileri İle Ölçek Puanlarının Ölçülmesi ve Özel Hipotezler

Bu bölümde hasan kalyoncu üniversitesi ve Gaziantep Üniversitelerinin demografik verileri ile ölçek puanları karşılaştırılmıştır.

Tablo 17.'de üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenleri ile ölçek puanları arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Yapılan incelemeye göre erkek üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p<0,001$), Bireysel Bankacılık ($p<0,001$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p=0,021$), Yatırım ($p<0,001$), Vergi ve Mevzuat ($p<0,001$) ve Toplam ($p<0,001$) ölçek puanlarının, kadın üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir ($p<0,05$).

H6: Erkek öğrencilerin ölçek ortalamasında kadın öğrencilerden daha fazladır.

H6 hipotezi kabul edilir.

Tablo 17.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Erkek	138	4,98±1,9	9,085	<0,001**
	Kadın	253	3,09±2,0		
Bireysel Bankacılık	Erkek	138	4,11±1,4	4,262	<0,001**
	Kadın	253	3,42±1,6		
Emeklilik ve Sigortacılık	Erkek	138	2,93±1,2	2,319	0,021*
	Kadın	253	2,62±1,3		
Yatırım	Erkek	138	2,08±1,2	5,669	<0,001**
	Kadın	253	1,34±1,3		
Vergi ve Mevzuat	Erkek	138	2,20±1,1	5,183	<0,001**
	Kadın	253	1,61±1,1		
Toplam	Erkek	138	16,30±5,0	7,468	<0,001**
	Kadın	253	12,09±5,5		

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: Bağımsız student t-test

Tablo 18.'de İİBF bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p<0,001$), Bireysel Bankacılık ($p<0,001$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p<0,001$), Yatırım ($p<0,001$), Vergi ve Mevzuat ($p<0,001$) ve Toplam ($p<0,001$) ölçek puanlarının, diğer bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları saptanmıştır ($p<0,05$).

H7: İİBF bölümü öğrencilerinin ölçek ortalamaları diğer bölümlere göre daha yüksektir.

H7 hipotezi kabul edilir.

Tablo 18.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin okudukları bölüm değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Bölüm	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	İİBF	83	5,39±1,4	8,487	<0,001**
	Diğerleri	308	3,31±2,1		
Bireysel Bankacılık	İİBF	83	4,33±1,2	4,554	<0,001**
	Diğerleri	308	3,48±1,6		
Emeklilik ve Sigortacılık	İİBF	83	3,18±1,0	3,748	<0,001**
	Diğerleri	308	2,60±1,3		
Yatırım	İİBF	83	2,45±1,2	7,330	<0,001**
	Diğerleri	308	1,37±1,2		
Vergi ve Mevzuat	İİBF	83	2,45±0,9	6,136	<0,001**
	Diğerleri	308	1,64±1,1		
Toplam	İİBF	83	17,8±3,8	8,334	<0,001**
	Diğerleri	308	12,4±5,6		

* $p < 0,05$, ** $p < 0,001$, t: Bağımsız student t-test

Üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf düzeyi ile Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Vergi ve Mevzuat ve Toplam ölçek puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmazken ($p > 0,05$); Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p = 0,033$) ve Yatırım ($p = 0,048$) ölçek puanları ile öğrencilerin okudukları sınıf düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Gruplar arasındaki farklılığın kaynağını incelemek amacıyla yapılan Post Hoc Tukey testi bulgularına bakıldığında; Temel düzeyde ekonomi ve finans ölçek boyutunda 4. Sınıfta eğitim gören üniversite öğrencilerinin, 2. Sınıfta eğitim gören üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip olmalarından kaynaklandığı tespit edilmiştir ($p =$). Yatırım ölçek puanında ise 1. Sınıfta eğitim gören üniversite öğrencilerinin, 2. Sınıfta eğitim gören üniversite öğrencilere göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip olmalarından kaynaklandığı anlaşılmıştır ($p = 0,027$; $p < 0,05$) (Tablo 19.).

H8: Üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi 1 olanların 4 olanlara göre ortalaması daha fazladır.

H8 hipotezi kabul edilir.

Tablo 19.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin okudukları sınıf düzeyi değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

Okuduğu Sınıf		N	Ort±ss	F	p	Post Hoc Tukey p
Temel Düzeyde	1	77	3,86±2,2	2,931	0,033*	4-2; p=0,019
Ekonomi ve	2	86	3,23±2,2			
Finans	3	97	3,69±2,1			
	4	131	4,10±2,1			
Bireysel Bankacılık	1	77	3,62±1,6	0,284	0,837	-
	2	86	3,58±1,5			
	3	97	3,64±1,6			
	4	131	3,76±1,5			
Emeklilik ve Sigortacılık	1	77	2,78±1,4	1,665	0,174	-
	2	86	2,48±1,3			
	3	97	2,88±1,1			
	4	131	2,76±1,2			

Yatırım	1	77	1,87±1,2	2,663	0,048*	1-2; p=0,027
	2	86	1,31±1,2			
	3	97	1,64±1,5			
	4	131	1,61±1,2			
Vergi ve Mevzuat	1	77	1,71±1,1	0,975	0,404	-
	2	86	1,70±1,2			
	3	97	1,88±1,0			
	4	131	1,92±1,1			
Toplam	1	77	13,84±6,2	1,970	0,118	-
	2	86	12,30±5,7			
	3	97	13,72±5,5			
	4	131	14,15±5,4			

* $p < 0,05$, ** $p < 0,001$, t: Bağımsız student t-test

İkinci öğretimde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p < 0,001$), Bireysel Bankacılık ($p < 0,001$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p = 0,021$), Yatırım ($p < 0,001$), Vergi ve Mevzuat ($p < 0,001$) ve Toplam ($p < 0,001$) ölçek puanlarının, örgün öğretime göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir ($p < 0,05$) (Tablo 20.).

H9: Örgün Öğretimin İkinci Öğretime göre ortalaması daha yüksektir.

H9 hipotezi kabul edilir.

Tablo 20.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin öğrenim türü değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Öğrenim türü	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde	Örgün	351	3,62±2,2	-3,588	<0,001**
Ekonomi ve Finans	İkinci	40	4,90±1,8		
Bireysel Bankacılık	Örgün	351	3,59±1,6	-2,641	0,009**
	İkinci	40	4,27±1,3		
Emeklilik ve	Örgün	351	2,67±1,3	-2,381	0,018*

Sigortacılık	İkinci	40	3,17±0,9		
Yatırım	Örgün	351	1,52±1,3		
	İkinci	40	2,32±1,2	-3,844	<0,001**
Vergi ve Mevzuat	Örgün	351	1,76±1,1		
	İkinci	40	2,27±1,1	-2,747	0,006**
Toplam	Örgün	351	13,2±5,7		
	İkinci	40	16,9±4,6	-4,041	<0,001**

* $p < 0,05$, ** $p < 0,001$, t : Bağımsız student t -test

Kredi kartı kullanan üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p < 0,001$), Vergi ve Mevzuat ($p < 0,001$) ve Toplam ($p < 0,001$) ölçek puanlarının, kredi kartı kullanmayan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bireysel Bankacılık ($p = 0,102$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p = 0,275$) ve Yatırım ($p = 0,148$) ölçek puanları ile kredi kartı kullanımı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$)(Tablo 21.).

H10: Kredi kartı kullanımı ölçeğinde evet cevabı verenlerin ortalaması hayır cevabı verenlere göre daha yüksektir.

H10 kabul edilir.

Tablo 21.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanımı değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Kredi kartı kullanımı	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	251	4,07±2,1		
	Hayır	140	3,18±2,1	4,010	<0,001**
Bireysel Bankacılık	Evet	251	3,76±1,5		
	Hayır	140	3,49±1,7	1,640	0,102
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	251	2,78±1,2		
	Hayır	140	2,63±1,3	1,094	0,275
Yatırım	Evet	251	1,67±1,3		
	Hayır	140	1,47±1,3	1,450	0,148
Vergi ve Mevzuat	Evet	251	1,91±1,1		
	Hayır	140	1,64±1,1	2,331	0,020*
Toplam	Evet	251	14,2±5,4		
	Hayır	140	12,4±6,0	2,992	0,003**

* $p < 0,05$, ** $p < 0,001$, t : Bağımsız student t -test

Emeklilik sistemi konusunda bilgi sahibi olan üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p<0,001$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p<0,001$), Yatırım ($p<0,001$), Vergi ve Mevzuat ($p<0,001$) ve Toplam ($p<0,001$) ölçek puanlarının, emeklilik sistemi konusunda bilgi sahibi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları saptanmıştır ($p<0,05$). Bireysel Bankacılık ($p=0,124$) ölçek puanı ile emeklilik sistemi bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık gözlenmedi ($p>0,05$) (Tablo 22.).

H11: Emeklilik sistemi ölçeğinde evet cevabı verenlerin ortalaması hayır cevabı veren kişilerin ortalamasından daha yüksektir.

H11 hipotezi kabul edilir.

Tablo 22.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin emeklilik sistemi değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	Emeklilik sistemi	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	55	4,87±1,9	4,223	<0,001**
	Hayır	336	3,57±2,1		
Bireysel Bankacılık	Evet	55	3,96±1,3	1,541	0,124
	Hayır	336	3,61±1,6		
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	55	3,29±0,9	3,629	<0,001**
	Hayır	336	2,63±1,3		
Yatırım	Evet	55	2,23±1,3	4,050	<0,001**
	Hayır	336	1,50±1,2		
Vergi ve Mevzuat	Evet	55	2,20±0,9	2,752	0,006**
	Hayır	336	1,75±1,1		
Toplam	Evet	55	16,6±4,8	4,300	<0,001**
	Hayır	336	13,1±5,7		

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: Bağımsız student t-test

İnternet bankacılığı konusunda bilgi sahibi olan üniversite öğrencilerinin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($p<0,001$), Emeklilik ve Sigortacılık ($p<0,001$) ve Toplam ($p<0,001$) ölçek puanlarının, internet bankacılığı konusunda bilgi sahibi olmayan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek bilgi düzeyine sahip oldukları saptanmıştır ($p<0,05$). Yatırım ($p=0,215$), Vergi ve Mevzuat ($p=0,051$) ve Bireysel Bankacılık ($p=0,148$) ölçek puanı ile internet bankacılığı bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık gözlenmedi ($p>0,05$) (Tablo 23.).

H12: İnternet Bankacılığı ölçeğinde evet diyenlerin ortalaması hayır diyenlerin ortalamasına göre daha yüksektir.

H12 hipotezi kabul edilir.

Tablo 23.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin internet bankacılığı değişkeni arasındaki farklılıkların incelenmesi

	İnternet bankacılığı	N	Ort±ss	t	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Evet	329	3,91±2,2	3,259	<0,001**
	Hayır	62	2,95±1,9		
Bireysel Bankacılık	Evet	329	3,71±1,5	1,448	0,148
	Hayır	62	3,40±1,8		
Emeklilik ve Sigortacılık	Evet	329	2,78±1,2	2,122	0,035*
	Hayır	62	2,41±1,4		
Yatırım	Evet	329	1,63±1,3	1,242	0,215
	Hayır	62	1,41±1,1		
Vergi ve Mevzuat	Evet	329	1,86±1,1	1,955	0,051
	Hayır	62	1,56±1,1		
Toplam	Evet	329	13,9±5,6	2,768	0,006**
	Hayır	62	11,8±5,9		

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: Bağımsız student t-test

Üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni ile Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($r=0,273$), Bireysel Bankacılık ($r=0,242$), Emeklilik ve Sigortacılık ($r=0,185$), Yatırım ($r=0,143$), Vergi ve Mevzuat ($r=0,217$) ve Toplam ($r=0,285$) ölçek puanları arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Toplam ölçek puanı ile Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans ($r=0,860$), Bireysel Bankacılık ($r=0,778$), Yatırım ($r=0,725$), Vergi ve Mevzuat ($r=0,737$) ölçek puanları ile pozitif yönlü kuvvetli; Emeklilik ve Sigortacılık ($r=0,694$) ölçek puanı ile ise pozitif yönlü orta düzey bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$) (Tablo 24.).

H13: Ölçek puanlarının yaş değişkeni ile ilişkisi vardır.

H13 hipotezi kabul edilir.

Tablo 24.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Yaş		Toplam	
	r	p	r	p
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	0,273**	<0,001	0,860**	<0,001
Bireysel Bankacılık	0,242**	<0,001	0,778**	<0,001
Emeklilik ve Sigortacılık	0,185**	<0,001	0,694**	<0,001
Yatırım	0,143**	0,005	0,725**	<0,001
Vergi ve Mevzuat	0,217**	<0,001	0,737**	<0,001
Toplam	0,285**	<0,001		

* $p<0,05$, ** $p<0,001$, t: Bağımsız student t-test

Tablo 25.

Ölçek puanları ile üniversite öğrencilerinin finansal kavramlar arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Hiç duymadım	Sadece duydum	Bilgim var	p
	n(%)	n(%)	n(%)	

Faiz					
Erkek	7 (53,8)	11 (16,2)	120 (38,7)		
Kadın	6 (46,2)	57 (83,8)	190 (61,3)		0,001**
Kredi kartı					
Erkek	5 (55,6)	10 (26,3)	123 (35,8)		
Kadın	4 (44,4)	28 (73,7)	221 (64,2)		0,224
Sigorta					
Erkek	5 (31,3)	23 (27,1)	110 (37,9)		
Kadın	11 (68,7)	62 (72,9)	180 (62,1)		0,172
Mevduat					
Erkek	7 (21,2)	46 (23,5)	85 (52,5)		
Kadın	26 (78,8)	150 (76,5)	77 (47,5)		<0,001**
Hisse senedi					
Erkek	5 (15,2)	55 (26,7)	78 (51,3)		
Kadın	28 (84,8)	151 (73,7)	74 (48,7)		<0,001**
Bireysel emeklilik					
Erkek	5 (35,7)	39 (24,4)	94 (43,3)		
Kadın	9 (64,3)	121 (75,6)	123 (56,7)		0,001**
Yatırım fonu					
Erkek	13 (23,6)	66 (30,8)	59 (48,4)		
Kadın	42 (76,4)	148 (69,2)	63 (51,6)		0,001**
Döviz kuru					
Erkek	5 (13,5)	23 (16,7)	110 (50,9)		
Kadın	32 (86,5)	115 (83,3)	106 (49,1)		<0,001**
Borsa					
Erkek	5 (29,4)	45 (23,6)	88 (48,1)		
Kadın	12 (70,6)	146 (76,4)	95 (51,9)		<0,001**
Tasarruf					
Erkek	6 (37,5)	14 (38,9)	118 (34,8)		
Kadın	10 (62,5)	22 (61,1)	221 (65,2)		0,872
Merkez bankası					
Erkek	3 (20)	20 (21,7)	115 (40,5)		
Kadın	12 (80)	72 (78,3)	169 (59,5)		0,002**
Enflasyon					
Erkek	4 (33,3)	16 (13,6)	118 (45,2)		
Kadın	8 (66,7)	102 (86,4)	143 (54,8)		<0,001**
Katılım bankası					
Erkek	11 (20,8)	57 (28,2)	70 (51,5)		
Kadın	42 (79,2)	145 (71,8)	66 (48,5)		<0,001**
EFT					
Erkek	6 (30)	16 (25,8)	116 (37,5)		
Kadın	14 (70)	46 (74,2)	193 (62,5)		0,185
ÖTV					
Erkek	10 (28,6)	23 (19)	105 (44,7)		
Kadın	25 (71,4)	98 (81)	130 (55,3)		<0,001**
TÜFE					
Erkek	22 (18,6)	45 (30,6)	71 (56,3)		
Kadın	96 (81,4)	102 (69,4)	55 (43,7)		<0,001**
Cari Açık					
Erkek	8 (10,8)	30 (22,1)	100 (55,2)		
Kadın	66 (89,2)	106 (77,9)	81 (44,8)		<0,001**
Resesyon					
Erkek	55 (27)	45 (36,3)	38 (60,3)		
Kadın	149 (73)	79 (63,7)	25 (39,7)		<0,001**
Bono					
Erkek	27 (18)	54 (38)	57 (57,6)		<0,001**

	Kadın	123 (82)	88 (62)	42 (42,4)	
İthalat					
	Erkek	9 (27,3)	16 (26,7)	113 (37,9)	
	Kadın	24 (72,7)	44 (73,3)	185 (62,1)	0,151
Stopaj					
	Erkek	25 (17,6)	48 (36,9)	65 (54,6)	
	Kadın	117 (82,4)	82 (63,1)	54 (45,4)	<0,001**

Çalışmada yer alan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile Kredi kartı ($p=0,224$), Sigorta ($p=0,172$), Tasarruf ($p=0,872$), EFT ($p=0,185$) ve İthalat ($p=0,151$) konusunda bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$)(Tablo 25.).

Üniversite öğrencilerinden kadın olanların Faiz ($p<0,001$), Bireysel emeklilik ($p=0,001$), Borsa ($p<0,001$), Merkez Bankası ($p=0,002$), Enflasyon ($p<0,001$) ve ÖTV ($p<0,001$) bilgi düzeylerinin erkek üniversite öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Mevduat ($p<0,001$), Hisse senedi ($p<0,001$), Yatırım fonu ($p=0,001$), Döviz kuru ($p<0,001$), Katılım Bankası ($p<0,001$), TÜFE ($p<0,001$), Cari Açık ($p<0,001$), Resesyon ($p<0,001$), Bono ($p<0,001$) ve Stopaj ($p<0,001$) bilgi düzeylerinin ise üniversite öğrencilerinden erkek olanlarda daha yüksek bulunması, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Finans kavramı günümüzde bireylerin günlük yaşamlarında karşlarına çıkan bir kavramdır. Belirli bir gelir seviyesine sahip bireylerin günümüz ekonomisinde kişilerin gelirlerini nasıl değerlendireceği konusunda sorumluluk vermektedir. Bu gelirin tamamı harcamaya mı ayrılacak, tasarruf çerçevesinde mi değerlendirecek veya gelecek yatırımları konusunda kişilerin finansal bilgileri doğrultusunda sonuçlandırmaktadırlar. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki araştırmacıların finansal bilgisinin hangi seviyede olduğu sorusu finansal okuryazarlık kavramını ortaya çıkarmaktadır. Düşük olan finansal okuryazarlık seviyesinin bireysellikten çok toplumu etkileyeceği görüşü ortaya çıkmaktadır.

Finansal okuryazarlık kavramı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için önemli konular arasında yer almaktadır. Bu sorun araştırmacılar ve politikacıların önemli konuları haline gelmiştir. Tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde de yapılan araştırmalarda finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum küçük ölçekli düşünüldüğünde hane halkını etkilemekte iken büyük ölçekli düşünüldüğünde ise ülkelerin ekonomilerini etkilemektedir.

Bu sebeple gereken tedbirlerin alınması gerektiği, bu konu ile ilgili eksikliklerin neler olduğunun belirtilmesi gibi çalışmaların yapıp hem bireysel hem de toplumsal açıdan bu farkındalığın oluşturulması gerekmektedir. Ailelerin, bireylerin okulların bu konu da titizlikle davranmalı finansal okuryazarlık için finansal eğitimler olmalıdır. Birçok üniversite kuruluşlar finansal okuryazarlık üzerine çalışmalar yapmakta ve önemini söylemektedirler.

Anketin ilk bölümünde demografik tespitler için yöneltilen sorular bulunmaktadır. Cinsiyet oranlarının karşılaştırıldığında ankete cevap veren kadınların sayısı 253(%64.70), erkeklerin sayısından 138(%35.29) fazla olduğu

görülmekle birlikte yaş ortalamasının ise her iki üniversite için 22.5 olduğu tespit edilmiştir. Bölüm bazında incelendiğinde her iki üniversite de diğer bölümlerden katılım İİBF bölümüne göre daha fazla olmuştur. Okudukları sınıf düzeylerinde ise son sınıfların katılımı diğer sınıflara oranla daha yüksektir. Öğrenim türleri bakımından değerlendirecek olunursa örgün öğretimden katılım da yüksek olup baba ve anne eğitim durumun sorusuna verilen cevapların da ilköğretim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kredi kartı kullanımı Gaziantep Üniversitesi'nde evet cevabı çoğunlukta iken Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde ise hayır cevabı çoğunlukta dır. Emeklilik sistemi sorusunda her iki üniversite de hayır cevabı çoğunlukta iken internet bankacılığı sorusuna verilen cevaplarda ise evet cevabı yine her iki üniversitede çoğunlukta dır.

Anketin ikinci bölümündeki sorular aynı zamanda genel hipotezleri oluşturmaktadır. Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans sorularına verilen cevaplar incelendiğinde Gaziantep Üniversitesi'nin ortalamasının (4,02) Hasan Kalyoncu Üniversitesi(3,12)'ne göre ankete katılımın Gaziantep Üniversitesi'nde yüksek olduğu da göz önüne alınarak Gaziantep Üniversitesi'nde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı bölümde yer alan Bireysel Bankacılık ve Emeklilik ve Sigortacılık sorularında ise önemli bir fark olmaksızın Gaziantep Üniversitesi'nin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde yatırım sorusu ve Vergi ve Mevzuat soruları da karşılaştırıldığında Gaziantep Üniversitesi'nin ortalamasının yine önemli bir fark olmaksızın yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Toplam ortalaması karşılaştırıldığında ise ankete katılan öğrencilerin Gaziantep Üniversitesi'nde(14,1), Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde(12,2) karşılaştırıldığında Gaziantep Üniversitesi'nin ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anketin üçüncü bölümünde kişilere Matematik ve Faiz Hesaplamaları soruları sorulmuştur. Genel cevaplara bakıldığında ankete katılımın çoğunluğu da göz önüne alınarak Gaziantep Üniversitesi'ndeki öğrencilerin Hasan Kalyoncu Üniversitesi'ne göre ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anketin üçüncü bölümü olan Finansal Tutum ve Davranış Sorularına yönelik verilen cevaplara göre “Harçlığınızı ne sıklıkla kullanıyorsunuz” yönergesi

sorusuna “günlük” cevabı çoğunluk olarak“ Harçlığınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında ise” harcamalarımı yapar, kalanını harcarım” cevabı her iki üniversitede de aynı cevabı vermişlerdir. “Bir sonraki harçlığınızı almadan önce paranız tükenirse genellikle ne yaparsınız” sorusuna cevap olarak da her iki üniversite çoğunluk olarak “giderlerimi kısar ve tasarruf ederim demişlerdir. “Günlük, aylık ya da yıllık harcamalarınızı takip eder misiniz” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde her iki üniversite de “bir kısmını takip ederim” cevabı çoğunluktadır. Bu cevaba bakıldığında öğrencilerin para yönetimini doğru yönetilip yönetilmediği olasılığı ortaya çıkmaktadır.

Anketin son bölümü olan Finansal Kavramlar hakkında bilgilerinin varlığı sorularına ise “bilgim var” cevabı verenler karşılaştırıldığında Çoğunlukla Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin Hasan Kalyoncu üniversitesi öğrencilerine göre yüksek olduğu çalışmada tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Gaziantep Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçümü gerçekleştirildiğinde ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu da göz önüne alınarak Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin okuryazarlık düzeyleri daha yüksek çıkmıştır.

Ayrıca diğer bir sonuç olan İİBF(İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi) eğitim gören öğrencilerin diğer fakültelere göre okuryazarlığının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmış bu yüzden öneri olarak finansal okuryazarlık düzeylerinin daha da artırılması için diğer fakültelere, meslek yüksekokullarına hatta okul müfredatlarına finans ve ekonomi derslerinin eklenmesi gerekmektedir. Çünkü bilinçlenmenin olması demek kişilerin finans ve ekonomi piyasalarındaki zorluklara karşı gelmesi için büyük bir adımdır. Böylece adımlarını daha dikkatli atan ve ülke ekonomisine katkısı olan bilinçli bireyler yetişecektir.

KAYNAKLAR

- Ağaç, S. (2020). Dijital Okuryazarlığın Finansal Okuryazarlık Üzerine Etkisi: Batı Akdeniz Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Albulut, İ. (2020). Üniversite Öğrencileri İçin Ortak Finansal Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme Çalışması: İnönü Üniversitesi. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Albulut, İ. (2020). Üniversite Öğrencileri için Ortak Finansal Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme Çalışması: İnönü Üniversitesi Örneği. *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.
- Alkaya, A., & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık- Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 585-599.
- Altan, F. (2017). Sağlık Bakanlığına Bağlı Hastanelerde Çalışan Sağlık Personelinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sivas ili Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Arslan, Ö. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 227-257.
- Asar, M. (2021). Finansal Okuryazarlık İle Girişimcilik Niyeti İlişkisinde Girişimci Öz Yeterliliği Ve Risk Alma Eğiliminin Aracı Rolü . *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Atkinson, A., & Messy, F. (2012). Measuring financial literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) pilot study. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k9csfs90fr4-en.pdf>.
- Aydoğan, E. (2020). Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Oranlarının İncelenmesi Ve Finansal Okuryazarlığın Bütçeleme Davranışı Üzerine Etkileri: İstanbul İli Uygulaması. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Baltacı, N., & Kütük, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Seviyelerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Doğu Karadeniz Örneği.

Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 846-857.

Barış , S., & Şeker, H. (2017). Ekonomi Okuryazarlığı: Amasya Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar* , 79-93(80).

Barmakı, N., & Şener , A. (2017). Financial Literacy Levels of University Students. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 67-88.

Bayrakdaroğlu, A., & Bilge, S. (2018). Finansal Eğitimin Finansal Okur-Yazarlık Üzerindeki Etkisi: Muğla İlinde Kadınlara Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 97-119.

Berekeci, N. (2018). İslami Finansal Okuryazarlık: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde Bir Alan Araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı*.

Biçer , E., & Altan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1501-1517.

Bingöl, B., Türk , A., & Ak , R. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlığı: Kırklareli Üniversitesi Örneği. *Tarih Okulu Dergisi*, 613-630.

Bozkurt, E., Toktaş, Y., & Altınar, A. (2019). Türkiye'de Tasarruf ve Finansal Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1580-1601(1581).

Contuk, F. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 115-136.

Coşkun, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış Ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2257-2258.

Çam, A., & Barut , A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyin Ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Küresel İktisat Ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 63-72.

Çam, A., & Barut, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi Ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 63-72.

- Çelikten, L., Doğan, C., & Çelikten, M. (2013). İlkokulda Finansal Okuryazarlık: Demografik Faktörler Finansal Tutum ve Davranışları Farklılaştırıyor mu? *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 135-162.
- Dağdelen, T. (2017). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama. *Adnan menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Dalcı, G. (2021). Otel Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Kültürlerarası Karşılaştırması. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Demir, S. (2019). Bireysel Emeklilik Sistemine Katılımın Finansal Okuryazarlık Üzerindeki Etkisi: Kamu Bankası Çalışanları Ve Müşterileri Üzerine Bir Uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı*.
- Demir, S. (2019). Bireysel Emeklilik Sistemine Katılımın Finansal Okuryazarlık Üzerindeki Etkisi: Kamu Bankası Çalışanları Ve Müşterileri Üzerine Bir Uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Demirkıran, T. (2019). Kırıkkale Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Araştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Dikyar, A. (2019). Isparta İlinde Bulunan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi Üzerine bir Araştırma. *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Dilek, S., Küçük, O., & Eleren, A. (2016). Kastamonu Üniversitesi Öğrencilerinin Ekonomi Okuryazarlığı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1865-1878.
- Douissa, I. (2019). Factors Affecting College Students Multidimensional Financial Literacy In The Middle East. *International Review of Economics Education*, 1-20.
- Dursun, V. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Bilgi, Tutum Ve Davranış Düzeylerinin Araştırılması: Adnan Menderes üniversitesi Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.

- Elmas, B., & Yılmaz, H. (2016). Finansal Okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 115-140.
- Elmas, B., & Yılmaz, H. (2016). Finansal Okuryazarlık Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 115-140.
- Engin, C., Eren, A., & Balkar, O. (2020). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumlarının Tespitine yönelik Bir Alan Çalışması. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 283-315.
- Erbir, M. (2020). Apartman Yöneticilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Hakkında Bir Araştırma, Yozgat İli Örneği. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 43-58.
- Ergün, B., Şahin, A., & Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 847-864.
- ESER, A., & YİĞİTER, Ş. (2020). Kıtım Bankasında Hesapları Bulunan Bireylerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Erzincan İli Örneği. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 234-253(234).
- Eser, A., & Yiğiter, Ş. (2020). Katılım Bankasında Hesapları Bulunan Bireylerin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi: Erzincan İli Örneği. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 234-253.
- Gencan, M. (2018). Turizm Sektörü Kobi'lerinde Finansal Okuryazarlık: Trabzon İli Örneği. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Finans Tezli Yüksek Lisans Programı*.
- Gültekin, G. (2020). Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi: Isparta İli Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Güneş, E. (2019). Bireylerin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kayseri Ve Sivas İli Örneği. *Kayseri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Muhasebe Ve Finans Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Güvenç, H. (2017). Öğretim Programlarımızda Finansal Okuryazarlık. *İlköğretim Online*, 935-948(937).

- Hair, J., Black, W., Babin , B., Anderson, R., & Tatham, R. (2013). Multivarite Data Analysis: Pearson Education Limited .
- Hasanca , D. (2020). Türkiye'de Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Ölçümüne Yönelik Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Finans Enstitüsü Sermaye Piyasası Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi* .
- <http://www.oecd.org>. (15.06.2013).
- Kaya, M., & Güneş, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Analizi:Bankacılık Ve Finans Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 295-305.
- Kayacan, E. (2019). Hanehalkının Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetme Becerisinin Ölçülmesi: Zonguldak İli Örneği. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Kaygın, C. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Konusundaki Görüşlerinin Tespiti. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 54-72.
- Kılıç, Y., Ata, H., & Seyrek, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 129-150.
- Kıran , F. (2019). Finansal Okuryazarlık, Risk Alma Eğilimi Ve Belirsizliğe Karşı Tolerans İlişki: Batı Akdeniz Girişimcileri Üzerine bir Araştırma. *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Kocabıyık, T., & Teker, T. (2018). Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 117-144.
- Köksal, S. (2019). Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Erişim Düzeylerinin İncelenmesi: Bir Kamu Kurumu Örneği. *Türk Hava Kurumu Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Kuyumcu, O. (2018). Finansal Okuryazarlığın Makroekonomik Önemi Ve Ülkemizde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Bursa ili Uygulaması. *Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek lisans Tezi*.

- Mason, C., & Wilson, R. (2000). Conceptualising Financial Literacy. *Loughborough University Institutional Repository, Business School*.
- Mevsim, L. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Nidar, S., & Bestari, S. (2012). Personal Financial Literacy Among University Students (Case Study at Padjadjaran University Students, Bandung, Indonesia). *World Journal of Social Sciences*, 162-171.
- OECD. (2012). Finansal Eğitim Ulusal Strateji Üst Düzey İlkeleri. *Organisation for Economic Co-operation and Development*.
- Öncüler, İ. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: İstanbul Gelişim Üniversitesi Örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Özdemir, A., & Temizel, F. (2018). Üniversite Öğrencilerinin İleri Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi Örneği. *İşletme Ve yönetim Çalışmaları: Uluslararası Dergi*, 430-448.
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015). Finansal okuryazarlık Ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 113-134.
- Öztürk, E., & Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 113-134(113).
- Parlak, N. (2020). Finansal Okuryazarlık Düzeyi: Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Akademik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 332-352.
- Rangchian, M., Nezami, S., Seresht, D., & Harchegani, A.-L. (2019). Pharmacy Students' Level Of Financial Literacy And Its Differences Among Students With Various Career Intentions. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 1-9.
- Remund, D. (2010). Financial Literacy Explicated: the case for a clearer definition in an Increasingly Complex Economy. *The Journal of Consumer Affairs*, 276-295.

- Robb, C., & Sharpe, D. (2009). Effect of Personal Financial Knowledge on College Students' Credit Card Behavior. *Journal of Counseling and Planning*, 25-43.
- Salah, S. (2019). Yabancı Öğrencilerin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Erciyes Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Salman, Ü., & Esmeray, A. (2020). Finansal Okuryazarlık: Muhasebe ve Finansman Eğitimi Alan Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2002-2016.
- Saraç, E. (2014). Finansal Okuryazarlık Ve Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.
- Sarıgül, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students . *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 207-224.
- Sarıgül, H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlilik ve Güvenilirlik. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 200-218.
- Satoğlu, S. (2014). Bireysel Yatırımcıları Koruma Aracı Olarak Finansal Okuryazarlık ve Türkiye Uygulaması. *Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı Doktora Tezi*.
- Sönmez, Y., & Kılıç, E. (2020). Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kastamonu Üniversitesi Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 479-497.
- Şahin , M., & Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 77-103(78).
- Şamiloğlu, F., Kahraman, Y., & Bağcı, H. (2016). Finansal Okuryazarlık Araştırması: Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 308-318.
- Şaroğlu, H. (2018). Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Tunceli İlindeki Kamu Çalışanları Üzerine Bir Uygulama . *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.

- Şenbayram, E. (2019). Finansal Okuryazarlık: Harran Üniversitesi Süruç Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Harran Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1-21.
- Taş, Ö. (2019). TR83 Bölgesindeki Üniversitelerin İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırması. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.
- Tayfun, A., & Silik, C. (2019). Öğrencilerin Ekonomi Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2920-2941.
- Tektaş, D. (2019). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Ve Mesleki, Teknik Anadolu Liselerinde Görev Yapan Muhasebe Ve Finansman Öğretmenleri Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi*.
- Teyyare, E., Ayyıldız, B., Dirican, H., Zıvalı, B., & Renkli, B. (2018). İktisadi ve Mali Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. *Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 99-120.
- Thomas, B., & Subhashree, P. (2020). Factors that Influence the Financial Literacy among Engineering Students. *Sciencedirect*, 480-487.
- Tosun, A. (2016). Lise Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Tuncel, F. (2021). Arıcıların Finansal Okuryazarlıklarının Belirlenmesi: Bingöl Uygulaması. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Tursun, M., İkvan, A., & Ukav, İ. (2020). Finansal Yönetim Eğitimi Alan Öğrencilerin Algı ve Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 487-506.
- Türkiye Bankalar Birliği. (2019).
- Türkiye Bankalar Birliği. (2019). Finansal Okuryazarlık Nedir?. Türkiye Bankalar Birliği Bilgi Bankası. *Son Erişim Tarihi: 05 Nisan 2020* (<https://foy.tbb.org.tr/finansal-okuryazarlik-nedir>).

- Ünal, P. (2018). Finansal Okuryazarlık Ve Forex Piyasası. *Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü Sermaye Piyasası Ve Borsa Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.
- Xiao, J., Sorhaindo, B., & Garman, E. (2006). Financial Behaviours Of Consumers In Credit Counselling. *International Journal of Consumer Studies*, 108-121.
- Yalçın, Z., & Öztürk, M. (2019). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Amacıyla Türkiye'de Üniversite Öğrencilerine Yönelik Yapılan Çalışmalar: Munzur Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 83-98.
- Yalçınkaya, E., & Er, T. (2019). SAosyal Bilgiler Eğitiminde Finansal Okuryazarlık. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 1-24.
- Yiğitbaş, Ş., Temeloğlu, E., & Şimşek, A. (2020). Ortaöğretim Çağındaki Gençlerde Finansal Eğitimin Finansal Okuryazarlık Üzerindeki Etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 411-432.
- Yıldırım, D., & Özbek, A. (2021). Erken Dönem Ekonomi Eğitimi ve Finansal Sosyalleşimin Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 694-710.
- Yücel, S., & Çiftçi, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 142-161.
- Zeynelova, G. (2019). Bireylerin Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: Bakü Şehri Örneği. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.

EK 1: Anket Formu

EKLER

Cinsiyetiniz	() Erkek () Bayan
Yaşınız	
Bölümünüz	
Sınıfınız	
Öğrenim Türünüz	() Örgün Öğrenim () İkinci öğretim
Babanızın eğitim durumu	() Okuryazar değil () Okuryazar () İlköğretim () Lise () Üniversite () Lisansüstü
Annenizin eğitim durumu	() Okuryazar değil () Okuryazar () İlköğretim () Lise () Üniversite () Lisansüstü
Kredi kartı kullanıyor musunuz	() Evet () Hayır
Bireysel emeklilik sistemine katılımınız var mı	() Evet () Hayır
İnternet bankacılığını kullanıyor musunuz	() Evet () Hayır

	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Doğru	Yanlış	Fikrim Yok
1	Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.			
2	Türkiye'de enflasyon oranı %10'un altındadır.			
3	Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.			
4	Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.			
5	Borsalarda sadece hisse senedi alım-satım yapılmaktadır.			
6	Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.			
7	Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.			
8	Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.			
	Bireysel Bankacılık			
9	Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.			
10	Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.			
11	IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.			
12	EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.			
13	İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.			
14	İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.			
	Emeklilik ve Sigortacılık			
15	Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktördür.			
16	SGK(Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.			

17	Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.			
18	Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir			
19	Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.			

	Yatırım	Doğru	Yanlış	Fikrim Yok
20	Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olursunuz			
21	Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.			
22	Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.			
23	Döviz, bir tasarruf aracıdır.			
24	Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.			
25	Vergi ve Mevzuat			
26	Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.			
27	Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.			
28	Her iş yeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.			
29	Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp ,31 Aralık'ta sona erer.			

30	Amerikan Doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir.	a. Amerikan Doları b. Euro c. Sterlin
	Matematik ve Faiz Hesaplamaları	
31	Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira, 350 TL ulaşım gideri, 500 TL mutfak gideri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir.	a. 1 ay b. 2 ay b. 3 ay d. 4 ay c. Fikrim Yok
32	Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır.	a. %12'den az b. %12 c. %12'den fazla d. Fikrim Yok
33	Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın. 1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz	a. 105 TL'den az b. 105 TL c. 105'den fazla d. Fikrim Yok
34	Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5, enflasyon oranı %6 ise, 1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır.	a. 100 TL b. 100 TL'DEN AZ c. 100 TL'den fazla d. Fikrim Yok
35	Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor. 50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla para vardır	a. Eşit miktarda paraları vardır b. Bilge. Çünkü her yıl daha fazla miktarda birikim yapmıştır. c. Zeynep. Çünkü daha uzun

		yıl yatırım yapmıştır. d.Zeynep.Çünkü birikimleri uzun süre bileşik faizde arttırmıştır. e.Fikrim Yok
--	--	---

FİNANSAL TUTUM VE DAVRANIŞ	
36)Harçlığınızı ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Günlük () Haftalık () Aylık () Yıllık () Harçlık almıyorum ()	41)Para iadesi ile ilgili davranışınız aşağıdakilerden hangisidir? Paramı iadesini kendim yapar ve hedef koyarım () Paramın iadesine dair hedeflerime genellikle ulaşıyorum () Paramın iadesine dair hedeflerime genellikle ulaşamam () Paramın idaresiyle ilgili konuları ailemle konuşurum ()
37)Harçlığınızı ne şekilde değerlendiriyorsunuz? Önce tasarruf ayırır, kalanını harcarım. () Harcamalarımı yapar, kalanını tasarruf ederim () Hepsini harcarım, tasarruf etmem () Bu soruya yanıt vermekte zorlanıyorum ()	42)Günlük, aylık ya da yıllık harcamalarınızı takip eder misiniz? Bir kısmını takip ederim () Tamamını takip ederim () Takip etmiyorum ()
38)Bir sonraki harçlığınızı almadan önce arda kalan paranız Varsa bununla ne yaparsınız () Tüketim mallarına harcarım () Nakit olarak tutarım () Altın veya mücevher alırım () Bankada olan hesabıma () Arkadaşıma borç veririm ()	43)Herhangi bir ürünü alırken nelere dikkat edersiniz? Markasına () Fiyatına () İndirim olup/olmadığına () İhtiyacımı karşılayıp/karşılamadığına ()
39)Yeni harçlığınızı almadan önce elinizdeki parayı ne kadar sıklıkla tüketir. Daima () Çok sık () Bazen () Çok nadiren () Asla ()	44)Bir markette fiyatlarına bakarak herhangi bir markada veya ambalaj büyüklüğünde fiyat karşılaştırmasını kolaylıkla yapabilir misiniz? Evet, yapabilirim () Hayır, yapamam ()
40)Bir sonraki harçlığınızı almadan paranız tükenirse genellikle ne yaparsınız? Giderlerimi kısıt ve tasarruf ederim () Tasarruflarımı harcarım () Akraba, arkadaş ve tanıdıklarımdan borç alırım () Ailemden tekrar harçlık alırım ()	45)Alışveriş yaptıktan sonra ödediğiniz tutarı gösteren fiş veya faturayı saklıyor musunuz? Evet, her zaman saklıyorum. () Nadiren, büyük alışverişlerimi saklıyorum () Hayır, saklamıyorum

--	--

Finansal Kavram	Hiç duymadım	Sadece Duydum	Bilgim Var	Finansal Kavram	Hiç Duymadım	Sadece Duydum	Bilgim Var
Faiz				Enflasyon			
Kredi kartı				Katılım Bankası			
Sigorta				EFT			
Mevduat				ÖTV			
Hisse senedi				TÜFE			
Bireysel emeklilik				Cari Açık			
Yatırım fonu				Resesyon			
Döviz kuru				Bono			
Borsa				İthalat			
Tasarruf				Stopaj			
Merkez Bankası							

Kaynak: (Kılıç, Ata ve Seyrek, 2015)(Tosun, 2016).